

1 povremeno da se nešto omakne.

2 [Gđa svedok je ušla u sudnicu]

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I to je stvar koju bih želio kasnije
4 danas da prodiskutujemo, no htio bih da Vi budete svjesni o čemu se radi.

5 Dobar dan, gospođo Hrvaćanin. Prije svega htio bih da Vas podsjetim da
6 ste još uvijek vezani svečanom izjavom koju ste dali juče i moram priznati
7 stranama da sam juče napravio grešku time što nisam zatražio od svjedoka da ne
8 razgovara, odnosno nisam uputio svjedoka da ne razgovara ni sa kim o iskazu koji
9 je već dat i koji treba da se da ovom Sudu. Ja sam primijetio nakon sjednice da
10 sam to zaboravio.

11 Gospođo Hrvaćanin, da li Vas je Služba za žrtve i svjedoke obavijestila
12 da ne treba da razgovarate ni sa kim o Vašem svjedočenju?

13 SVEDOK: Da, gospođa Rita me obavijestila o tome.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. I mogu onda da zaključim da ste
15 Vi slijedili to uputstvo?

16 SVEDOK: Da. Ja sam samo sa mojim mužem razgovarala, ali kakvo je njegovo
17 zdravstveno stanje.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ja se ispričavam što Vam nisam
19 dao to uputstvo, a isto tako se ispričavam i stranama, no mislio sam da je bolje
20 da se ovim pozabavimo na javnoj sjednici kako bismo svi znali da je gospođa
21 Hrvaćanin dobila ta uputstva, ali kroz druge kanale, tj. uputstvo da ne
22 razgovara ni sa kim i da se ona tih uputstava pridržavala.

23 Gospodine Stewart.

24 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam još ranije rekao gospođi Hrvaćanin
25
26
27
28
29
30

1 da tokom svog svjedočenja ne treba ni sa kim razgovarati, tako da bi ovo bilo
2 samo dodatno.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda molim da nastavite.

4 Gospođo Hrvaćanin, kao što sam ranije rekao, ja Vas podsjećam da ste još
5 uvijek vezani svečanom izjavom koju ste dali juče.

6 Izvolite, gospodine Stewart.

7 GĐA SVEDOK: SLOBODANKA HRVAĆANIN [nastavak]

8 Ispituje g. Stewart: [nastavak]

9 [Branilac ispituje putem prevodioca]

10 P: Gospođo Hrvaćanin, Vi ste jučer svjedočili o učestalosti Vaših
11 odlazaka u Sarajevo u raznim periodima i prisustvu sastancima Glavnog odbora.
12 Htio bih da Vas pitam o sastancima Glavnog odbora. Kada ste po prvi puta postali
13 član Glavnog odbora, negdje 1990., pa nadalje, koji je bio uobičajeni broj ljudi
14 koji su bili prisutni na sastancima Glavnog odbora kada ste Vi njima
15 prisustvovali?

16 O: U početku to je bilo oko 20 do 25 ljudi.

17 P: A onih prvih mjeseci kada ste Vi prisustvovali sastancima Glavnog
18 odbora, ko je predsjedavao tim sastancima?

19 O: Predsjednik Karadžić.

20 P: Da li je tako ostalo i tokom cijele 1990. do 1992. kada ste Vi
21 prisustvovali tim sastancima Glavnog odbora?

22 O: Tako je bilo stalno.

23 P: Da li je doktor Karadžić bio uvijek tamo ili su bile situacije kada
24 iz bilo kojeg razloga nije bio prisutan na sastancima Glavnog odbora?

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne. Uvijek je bio na Glavnom odboru.

2 P: Da li su bile neke druge značajnije ličnosti iz SDS-a koje su bile
3 ili uvijek prisutne, ili gotovo uvijek prisutne?

4 O: Na Glavnom odboru su uglavnom bili članovi gla... Glavnog odbora.
5 Rijetko su bile druge, ovaj, ličnosti prisutne, izuzev po potrebi. Gospođa
6 Plavšić nije bila član Glavnog odbora, al' ona je često bila prisutna na Glavnom
7 odboru.

8 P: Da li je bilo nekih drugih istaknutih figura iz SDS-a koje su također
9 često prisustvovale sastancima Glavnog odbora?

10 O: Nisam, ovaj, sigurna da sam dobro razumila pitanje. Da li je bilo
11 dovoljno još nekih figura? Ne znam. Rekla sam... Ako sam rekla "članovi Glavnog
12 odbora su uglavnom prisustvovali", mislim da sam sve rekla.

13 P: Pa, uz jedno sitno upozorenje gospodinu Tiegeru, ja ću Vam spomenuti
14 jedan niz imena, pa ću Vas pitati za njih.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, meni se čini da možda
16 zbog lošeg prijevoda svjedokinja nije u potpunosti razumjela pitanje, jer je
17 način na koji je postavila pitanje kad je rekla da je odgovorila na to
18 pitanje... pa bih Vas zamolio da to još jedanput pokušate prije nego što počnete
19 sa ovim drugim. Ja ću pokušati. Vi ste rekli da na sastancima Glavnog odbora...
20 da su njemu prisustvovali obično članovi Glavnog odbora, a da su drugi ljudi
21 dolazili veoma rijetko. Među tim drugim ljudima koji su rijetko dolazili, neki
22 ljudi koji su dolazili - ako ne često, onda bar s nekom određenom redovnošću -
23 možete li imenovati bilo koga od takvih ljudi koji su dolazili i prisustvovali
24 tim sastancima, osim gospođe Plavšić?

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, dopustite da kažem... Meni je
2 problematično ono pitanje "koji su dolazili rijetko, ako ne često, ili sa
3 određenom pravilnošću". Mislim da je tu možda ugrađena i neka nejasnoća.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodo, možete li da nam navedete imena
5 drugih viših članova SDS-a, osim gospođe Plavšić, koju ste već spomenuli, koji
6 bi prisustvovali sastancima Glavnog odbora?

7 SVEDOK: Pa, Glavnom odboru, pored članova, prisustvovao je i Izvršni
8 odbor. To je izvršno tijelo Glavnog odbora. Prisustvovali su i neki predsjednici
9 opština, kad bi slučajno, ovaj, bili tu ili imali neko pitanje. Pošto su Srbi, u
10 biti, jako zna...znatiželjni, žele sve da znaju, i nepovjerljivi, onda se
11 dešavalo da prisustvuju. Bio je tu i pr... pokojni predsjednik... potpredsjednik
12 Koljević. I on je prisustvovao. Neke druge ljude 1990. godine nisam vidjela, iz
13 političkog života, na Glavnom odboru.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Ovo što sam ja predlagao, a činilo mi se
15 da nije suviše sugestivno, moj prijedlog je bio da navedem pet, šest imena koje
16 bi, sasvim sigurno, i od strane Tužilaštva, i Obrane, bili smatrani višim
17 figurama u SDS-u. Smatramo da Tužilaštvo ne bi reklo da nisu i dosta sam siguran

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 da ako navedem takav spisak imena, to neće smetati gospodinu Tiegeru.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodin Tieger još uvijek sjedi i
3 mislim da nema nikakvog prigovora.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Da. Nemam prigovora, časni Sude.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, nastavite.

6 G. STEWART: [simultani prevod]

7 P: Među višim dužnosnicima SDS-a o kojima smo raspravljali u ovom
8 slučaju, tu su možda uključeni gospođa Plavšić, gospodin Koljević, gospodin
9 Krajišnik, gospodin Ostojić, gospodin Dukić i, naravno, doktor Karadžić, koga
10 ste već spomenuli. I, časni Sude, ne vidim da se gospodin Tieger raspada od
11 iznenađenja i užasa. Među tim ljudima, gospođu Hrvaćanin, Vi ste spomenuli već
12 doktora Karadžića, spomenuli ste gospodina Koljevića. A od ovih drugih koje sam
13 ja spomenuo, da li je i ijedan od njih prisustvovao s bilo kakvom učestalošću
14 sastancima Glavnog odbora?

15 O: Pa, po...pomenuli ste gospodina Velibora Ostojića. On je prisustvovao
16 na svim sastancima. Pomenuli ste gospodina Dukića, on je... Rajka. On je takođe
17 učestvovao na svim sastancima. Spomenuli ste gospodina Krajišnika. Gospodin
18 Krajišnik je od 1991. godine postao član Glavnog odbora. Do 1990. nikad nije bio
19 prisustvovao Glavnom odboru. Ne baš uvijek, ali je prisustvovao Glavnom odboru -
20 ali ne često.

21 P: Gospođu Hrvaćanin, rekli ste pre koji trenutak da je gospodin
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Krajišnik postao član Glavnog odbora 1991., a rekli ste da do 1990. nikada nije
2 prisustvovao sastancima Glavnog odbora. Htio bih da Vas pitam da li je gospodin
3 Krajišnik ikada prisustvovao sastancima Glavnog odbora prije nego što je postao
4 član tog odbora 1991.?

5 O: Ne, ja to odgovorno tvrdim. Nikad.

6 P: Znači, nakon što je postao član Glavnog odbora, možete li da se
7 sjetite s kojom učestalošću, odnosno u kojem postupku, je gospodin Krajišnik
8 prisustvovao sastancima Glavnog odbora?

9 O: Ne. Rekla sam da nije često, ali bio je na sjednicama Glavnog odbora.
10 Nije imao neki poseban utjecaj. On je bio tu, slušao je šta drugi diskutanti
11 govore, rijetko je uzimao riječ na Glavnom odboru.

12 P: Tokom vremena kada ste Vi prisustvovali -

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije što nastavimo, gospodine Stewart,
14 svjedokinja je u zadnjem odgovoru rekla... Gospođo Hrvaćanin, rekli ste: "Ne.
15 Rekla sam da nije vrlo često." A u transkriptu jednog od Vaših prethodnih
16 odgovora kaže se: "Do 1990. on nikada nije prisustvovao sastancima Glavnog
17 odbora. On nije uvijek bio prisutan na sastancima Glavnog odbora, ali je bio
18 često prisutan."

19 A sada, nekoliko redaka kasnije kažete: "Rekla sam da to nije bilo
20 često." Mi dobivamo prevod Vašeg iskaza, znači da je često prisustvovao.

21 SVEDOK: Časni Sude, mislim da nije dobro prevedeno ono što sam ja rekla.
22 Ja sam rekla sledeće: da gospodin Krajišnik nije bio član do 1990. Glavnog
23 odbora i da nije nikada prisustvovao Glavnom odboru. Tad je -

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod]
2 P: Gospođo Hrvaćanin, samo da stanete na trenutak. Časni sudija je
3 pročitao Vaš odgovor tamo gdje ste Vi rekli da do 1990. nije prisustvovao
4 sastancima, a sada ste rekli da on nije bio član do 1990. Ja se sad osjećam
5 sigurnim da postavljam sugestivna pitanje. Vi ste već rekli, i to je tačno, da
6 gospodin Krajišnik nije postao član Glavnog odbora do 1991. To je tačno, zar ne?
7 O: Imam muziku u -
8 P: Svi imamo nekakvu muziku, što je možda zgodno, ali nas remeti.
9 O: Nije zgodno zato što me dekoncentriše. Nisam Vaše.. Časni Sude, nisam
10 shvatila pitanje gospodina Stewarta, jer mi se muzika -
11 P: Gospođo Hrvaćanin, opustite se. Sasvim sam siguran da ćemo
12 razriješiti pitanje muzike.
13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Hrvaćanin, nemojte se bojati da
14 bilo ko stavlja muziku kako bi Vas uznemirio.
15 SVEDOK: Ne.
16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li muzika sada nestala?
17 SVEDOK: Ja, jest.
18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ponovite svoje pitanje, gospodine
19 Stewart.
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Znači, ovaj put ne uz muziku.

2 P: Gospođo Hrvaćanin, sasvim je jasno, zar ne, da gospodin Krajišnik
3 nije postao član Glavnog odbora do 1991.?

4 O: Da, to je tačno.

5 P: A prije nego što je postao član Glavnog odbora, on nije prisustvovao
6 sastancima Glavnog odbora. To je takođe tačno?

7 O: Da, i to je tačno.

8 P: Ono što bih ja sada želio da uradite, gospođo Hrvaćanin, jeste da se
9 koncentrišete i da obavijestite Sudsko vijeće koliko često, po Vašem sjećanju,
10 je gospodin Krajišnik prisustvovao sastancima Glavnog odbora nakon što je postao
11 njegov član?

12 O: Kad je gospodin Krajišnik postao član Glavnog odbora, on je
13 prisustvovao, al' ne često i ne redovito. Kad su dozvoljavale njegove, ovaj,
14 državničke - on je bio predsjednik Skupštine - kad je dozvoljavalo vrijeme i kad
15 je bio slobodan, on je prisustvovao. Koliko često, ja ne mogu to da kažem. Da li
16 je to pet puta, deset puta? Nisam se bavila takvom analizom. Ja se izvinjavam.
17 Ali nije često.

18 P: Sjednice Glavnog odbora kojima ste Vi prisustvovali, gospođo
19 Hrvaćanin, kakve su se vrste diskusija, ako se može tako reći, uglavnom odvijale
20 vezano za SDS i politička pitanja? Koji nivo i koji tip diskusija je tu bio
21 zastupljen?

22 O: Pa, obično bi to bio jedan razgovor koji bi krenuo sa tekućim
23 pitanjima koja su trebala da se rešavaju. 1991. godine bila je tako jedna
24 ugrijana atmosfera. Armija, tadašnja jugoslavenska, otišla je iz Slovenije,
25 zatim, u Hrvatskoj su se zbivala isto tako protjerivanja Armije i mi smo bili
26 jako uznemireni. Ja m... kad kažem "mi", mislim da su bili uznemireni i Srbi, i

27

28

29

30

1 Hrvati, i Muslimani. Bez obzira što sam ja antikomunista, ipak postoji jedna
2 odbrana za svakog čovjeka, a to je bila ta Armija, koja je, nažalost, doživjela
3 takav fijasko.

4 Diskutovalo bi se na Odboru, glavnom, o Jugoslovenskoj narodnoj armiji,
5 koja je nas smatrala neprijateljima - sve nacionaliste, bez obzira da li su
6 Srbi, Hrvati ili Muslimani, tako da bilo je tak'ih diskusija: ako bi došlo do
7 bilo čega, do raspada bivše naše države Jugoslavije, ko će nas braniti? Pošto je
8 Glavni odbor bio regionalno zastupljen, mislim po čitavoj bo... bivšoj državi
9 Bosni i Hercegovini, onda svaki član Glavnog odbora bi rekao ono što je aktuelno
10 za njegovu regiju, odnosno za njegov grad ili njegov kraj u kom živi. To su bile
11 uglavnom teme na Glavnom odboru.

12 P: Da li je Glavni odbor donosio odluke?

13 O: Zavisi koje.

14 P: Da li je Vaš odgovor "da" ili "ne"?

15 O: On je donosio preporuke, a nije mogao da donese nikakve odluke, jel
16 /?jer/ nismo... mi smo bili jedna demokratska stranka koja je ustrojena na
17 demokratskom principu. Nije bilo tu nekih naredbi i izvršenja. Znači, donosio se
18 neki zaključak o nekom pitanju koji je bio za neke i obavezujući, i
19 neobavezujući. Znači, nije moralo to da se uradi što Glavni odbor sprovede.

20 P: Kome je Glavni odbor davao te preporuke?

21 O: Članovima Glavnog odbora.

22 P: Dakle, ono što Vi kažete da je Glavni odbor davao preporuke članovima

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Glavnog odbora? Jeste li pri tom mislili na grupu ili pojedinačno članove?

2 O: Nije niko pojedinačno dobio neko naređenje, da se kaže "ti moraš to
3 uraditi" imenom i prezimenom, al' se kaže, ovaj - kad bi bio neki zaključak -
4 onda se kaže to bi trebalo da se uradi. U to vrijeme je... je bilo dogovaranje
5 tri paritetne vlasti u... po opštinama, da to bude jednom miroljubivom
6 politikom, da se što više ima tolerancije u razgovorima, u dijalogu
7 uspostavljanja lokalnih vlasti, jel /sic/ to je bio taj dogovor, tako da niko
8 nije dobio nikakvo naređenje, niti je to bila neka stranka gdje bi se moglo tako
9 naređivati. Mislim da je mogao da kaže ko je šta htjeo i ako ne bi uradio nešto,
10 ne bi snosio nikakve sankcije zato što nije uradio - bar ja nisam snosila.

11 P: Gospođo Hrvaćanin, da li ste Vi ikada bili član Izvršnog odbora SDS-
12 a?

13 O: Ne, nikada.

14 P: Da li ste bili prisutni na nekom od sastanaka tog odbora?

15 O: Nikada. Nijednom.

16 P: Jesu li Vas ikada pozvali na neki od sastanaka Izvršnog odbora SDS-a?

17 O: Nisu nikada.

18 P: Da li ste Vi možda očekivali u to vrijeme da će Vas pozvati na neki
19 od sastanaka tog Izvršnog odbora?

20 O: To nisam očekivala, ali sam želila jednom prilikom da prisustvujem
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Glavnom odboru i tu sam bila onemogućena. Predsednik je tad bio gospodin
2 Ostojić. Rekao je da ljudi koji nisu članovi Izvršnog odbora ne mogu
3 prisustvovati Izvršnom odboru. Ja sam rekla "dobro".

4 P: Na temelju toga što ste bili članica Glavnog odbora, kao i na temelju
5 drugih Vaših aktivnosti u vezi sa SDS-om, da li ste uspjeli da stvorite neki
6 utisak o tome kakav je odnos ovlasti između Glavnog i Izvršnog odbora?

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što svjedokinja odgovori,
8 zamolio bih da mi se razjasni njezin prethodni odgovor.

9 Pročitat ću Vaš odgovor kao što je bio preveden na engleski. Kažete
10 ovako: "Jednom prilikom sam htjela da budem prisutna na sastanku Glavnog odbora,
11 ali sam bila onemogućena da to uradim. U to vrijeme je predsjednik bio gospodin
12 Ostojić i on je rekao da oni koji nisu članovi Izvršnog odbora ne mogu
13 prisustvovati sastancima tog tijela. Ja sam to prihvatila."

14 Da li ste htjeli prisustvovati sastanku Glavnog ili Izvršnog odbora?

15 SVEDOK: Izvršnog, časni Sude.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Došlo je ili do problema u prevodu, ili
17 do omaške u govoru.

18 Možete nastaviti, gospodine Stewart.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala što ste to primijetili. Ja to nisam
20 primijetio, časni Sude.

21 P: Dakle, ono što sam Vas ja bio pitao, gospođu Hrvaćanin, bilo je da li
22 ste uspjeli da steknete nekakav utisak o relativnoj važnosti, moći i ovlastima

23
24
25
26
27
28
29
30

1 koje su imali s jedne strane Glavni odbor, s druge strane Izvršni odbor? Dakle,
2 ko je od njih imao veću moć i veće ovlasti?

3 O: Veće ovlasti je imao Izvršni odbor. Po mom mišljenju, Glavni odbor je
4 bio jedna obična pričaonica.

5 P: Da li je Glavni odbor ikada raspravljao o šest strateških ciljeva?

6 O: Nije nikada.

7 P: Da li je Glavni odbor ikada raspravljao o pitanju kriznih štabova?

8 O: Nije nikada.

9 P: Da li je Glavni odbor ikad raspravljao o varijanti A i B?

10 O: Ne. To sam juče rekla. Nikad.

11 P: Da li je Glavni odbor ikad raspravljao o pitanjima vezanima za
12 međunarodne pregovore koji su se vodili, a u vezi sa Bosnom?

13 O: Ne.

14 P: Jeste li bili prisutni u nekom od navrata kod sjednica organa SDS-a
15 kada su dobiveni izvještaji o ishodu takvih međunarodnih pregovora?

16 O: Jedino ako bi neko od... od članova Glavnog odbora postavio pitanje -
17 kad se išlo u Haag, Bruxelles ili bilo gdje na pregovore - šta se to tamo
18 razgovaralo, dogovaralo, i onda na takvu inicijativu nekog od članova Glavnog
19 odbora bio bi podnešen tako neki izvještaj, al' uglavnom nije.

20 P: Gospođo Hrvaćanin, sljedeća stavka koju ću sada iznijeti je nešto što
21 i nije sporno. U jednom periodu početkom proljeća i ljeta pa sve do možda
22 sredine ljeta 1992. godine, došlo je do problema vezanim za transport za veze
23 između Banja Luke i Pala, a koridor je bio otvoren tek negdje krajem juna 1992.
24 Dakle, u tom periodu, kada nije postojala laka mogućnost putovanja, recite da li
25 ste u to vrijeme, bilo kada, otišli na Pale.

26

27

28

29

30

1 O: U tom periodu nikad.

2 P: Da li ste prisustvovali sjednicama Skupštine Republike Srpske, tj.
3 jednoj konkretnoj sjednici koja je održana u Banja Luci 12.05.1992.?

4 O: Da, jesam.

5 P: Da li se sjećate o čemu se razgovaralo, bilo koje od tema razgovora
6 na toj sjednici Skupštine?

7 O: Pa, mislim da do tada gospođa Plavšić i profesor Koljević, oni su
8 bili izabrani na višestranačkim izborima u Predsjedništvo Bosne i Hercegovine i
9 obavljali su tu funkciju do te sjednice. Na toj sjednici je predložen gospodin
10 Radovan Karadžić takođe u to Predsjedništvo. Mislim da su poslije... da sam
11 obaviještena preko sredstava informisanja da je gospodin Karadžić izabran za
12 predsjednika Predsjedništva, da je gospođa Plavšić bila član Predsjedništva i
13 gospodin Koljević član Predsjedništva, a, ovaj, predsjednik... doktor Karadžić
14 je postao predsjednik.

15 P: Tokom 1992. godine da li ste imali bilo kakva saznanja o postojanju
16 ili organa, ili tijela koje se zvalo prošireno predsjedništvo?

17 O: Ne.

18 P: Jeste li tokom 1992. godine znali za bilo kakve izvršne ovlasti koje
19 bi mogao imati gospodin Krajišnik u bilo kojem svojstvu, dakle kao jedna
20 višerangirana osoba u SDS-u?

21 O: Gospodin Krajišnik nije bio više rangirana osoba u SDS-u. On je bio
22 član Glavnog odbora, kao i svi drugi. On je izabran na parlamentarnim izborima
23 kao poslanik i postao je predsjednik Skupštine sva tri naroda; kasnije samo
24 re... ovaj, naroda Republike Srpske, odnosno Srpske skupštine. On nije bio član

25

26

27

28

29

30

1 proširenog predsjedništva, niti je prošireno predsjedništvo postojalo. Postojalo
2 je predsjedništvo od tri člana: gospodin Karadžić, gospođa Plavšić i profesor
3 Koljević. Posebna neka ovlaštenja gospodin Krajišnik nije imao, izuzev svojih
4 ovlaštenja u okviru Skupštine.

5 P: Tokom 1992. godine, a posebno nakon te sjednice od 12.05.1992. u
6 Banja Luci, recite da li ste Vi osobni znali bilo šta vezano za šest strateških
7 ciljeva?

8 O: O tome se pr...pričalo, ali ja lično o tome ništa ne znam posebno.

9 P: Kada kažete "pričalo", među kojim ljudima se to pričalo?

10 O: Mislim, ovaj, na sredstva informisana... informisanja, jel /sic/
11 mislim da je Cutileirov plan... ovaj, da su novinari poredili Cutileirov plan i,
12 ovaj, to što kažete, šest strateških ciljeva. Ja lično to nisam vidjela.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudija Hanoteau bi želio svjedokinji
14 postaviti jedno pitanje.

15 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ja se izvinjavam što Vas prekidam,
16 gospodine Stewart. Riječ je o jednom od odgovora kojeg smo dobili od
17 svjedokinje. Kada je govorila o gospodinu Krajišniku, rekla je da je on postao
18 poslanik, predstavnik sva tri naroda, a kasnije je bio predstavnik samo naroda
19 Republike Srpske."

20 Tako ste rekli, zar ne, gospođo?

21 SVEDOK: Mislim da niste dobro... da nis...nije možda dobar prevod,
22 gospodine sudijo. Rekla sam da je gospodin Krajišnik... Na više parlamentarnim

23
24
25
26
27
28
29
30

1 izborima on je bio na listi Srpske demokratske stranke poslanik, ali je izabran
2 za predsjednika Skupštine BiH-a ispred sva tri naroda - ispred Muslimana, Hrvata
3 i Srba. Kasnije, kad je došlo do razdvajanja Skupštine, onda je samo bila... bio
4 je srpski narod i bili su nezavisni poslanici koji su prišli, ovaj, Klubu SDS.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da, međutim u Vašem odgovoru kao da
6 ste zanemarili samu činjenicu da je on bio i predsjednik Skupštine.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Možda bi bilo bolje kada biste, časni
8 Sude, napomenuli na koju Skupštinu mislite?

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Republike Srpske.

10 SVEDOK: Da, on je bio predsjednik Skupštine Republike Srpske.

11 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da. Dakle, zar po Vama to ne znači
12 da je on imao nešto značajniju ulogu, a ne da je bio samo poslanik, predstavnik
13 onih koji su ga izabrali?

14 SVEDOK: Pa, on je prvi među jednakima. Svi su poslanici mogli da budu
15 predsjednici po načinu na koji su došli u vlast. Narod ih je birao. Gospodin
16 Krajišnik je bio izabran za predsjednika Skupštine i on je vodio Skupštinu, al'
17 neku posebnu moć nije imao. Nije imao moć da nekoga postavi ili da ga smijeni na
18 bilo koju funkciju ili bilo koji položaj. Nije mogao nikom ništa ni da naredi.
19 Poznavajući gospodin Krajišnika, mislim da to i nije u njegovoj prirodi. On je
20 veliki demokrata, vrlo je tolerantan, i on je, ovaj, imao u našem narodu jednu

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 harizmu. Kad su bili više parlamentarni izbori u BiH on je bio izabran od sva
2 tri naroda i vodio je veoma maestralno Skupštine, bez povišenih tonova, bez da
3 nekome nešto ružno kaže ili da mu oduzme riječ, i zato je bio popularan, al'
4 nije bio moćan.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Kada je riječ o Republici Srpskoj,
6 da li bi se moglo reći da je on imao određene ovlasti u odnosu na svoje druge
7 kolege?

8 SVEDOK: Da, ali ne najveće.

9 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] I kakve je onda to ovlasti imao? Da
10 li biste nam mogli detaljnije nešto o tome reći?

11 SVEDOK: Ja sam u prethodnom mom odgovoru rekla da gospodin Krajišnik
12 nije imao veliki uticaj, niti na policiju, ni na vojsku, ni na ministre, ni na
13 postavljenja, ni na smjenjivanja. Znači, njegova funkcija je bila, i njegova
14 ovlaštenja su bila u okviru njegovih poslova koja su propisana ustavom i
15 zakonima, jel /sic/ je Skupština... Ja nis... ja sam doktor, ja ne znam puno
16 pravo - ja se izvinjavam - ali ovo mogu da kažem, toliko znam. U okviru zakona,
17 skupštinskih, bila su njegova ovlaštenja.

18 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem se, gospodo.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što nastavimo, htio bih
20 skrenuti pažnju i gospodina Stewarta, i gospodina Tiegera na stranu 14, redove
21 12 do 18. Odgovor tamo počinje riječima: "Izbor gospođe Plavšić i profesora
22 Koljevića u Predsjedništvu Bosne i Hercegovine...", a kasnije se u odgovoru
23 ponovo spominje riječ "predsjedništvo". Međutim ja sam shvatio da se tu ne misli

24

25

26

27

28

29

30

1 na Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, nego da se misli na Predsjedništvo
2 Republike Srpske, iako to u tekstu odgovora nije izričito rečeno. Ako ste Vi
3 drugačije shvatili, onda bi trebalo pitati svjedokinju da li je tako, a ako ste
4 shvatili ovako kao ja, onda ćemo se zadržati na tome.

5 G. STEWART: [simultani prevod] I ja sam to tako shvatio.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] I ja.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju možemo nastaviti.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Sudija Hanoteau je završio sa svojim
9 pitanjem?

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da, da. Ja sam samo još to htio
11 spomenuti.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Da, hvala. Htio sam provjeriti.

13 P: Gospođo Hrvaćanin, u vrijeme te sjednice Skupštine 12.05.1992., koja
14 je održana u Banjoj Luci u Republici Srpskoj, možete li nam reći u kojoj mjeri
15 ste Vi i drugi Vaši aktivni kolege iz SDS-a bili bilo zadovoljni ili
16 nezadovoljni formulacijom ciljeva Vaše stranke?

17 O: Oprostite. Na toj Skupštini nije bilo govora o ciljevima stranke. To
18 je bila para...parlamentarna Skupština, gdje su bili poslanici - ako mislimo na
19 12.05.1992. godine.

20 P: Gospođo Hrvaćanin, ja sam to spomenuo samo radi datuma, da znamo da
21 se radi o sredini petog mjeseca 1992. Dakle, govorimo, zapravo, o tom periodu,
22 sredina maja 1992. Da li biste mi mogli reći u kojoj mjeri su ljudi bili

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zadovoljni ili nezadovoljni - pri tom mislim na aktivne članove SDS-a - dakle,
2 zadovoljni ili nezadovoljni načinom na koji su bili formulirani ciljevi SDS-a?

3 O: Tu nije bilo ciljeva SDS-a. Na toj Skupštini jedino što je bio izvor
4 /?izbor/ predsjednika Karadžića. Nikakvi ciljevi drugi nisu bili - bar meni nije
5 poznato.

6 P: Da li ste Vi lično kao članica SDS-a u to vrijeme bili zadovoljni? Da
7 li ste smatrali da su ciljevi koje si je stranka zadala dovoljno jasni?

8 O: Pa, ja sam bila zadovoljna. Ne bih bila član te stranke da nisam bila
9 zadovoljna.

10 P: Da se sad malo vratimo na Zenicu. Vi ste otišli - to ste ispričali
11 Vijeću - ali u vrijeme dok ste odlazili i nakon odlaska iz Zenice krajem
12 februara 1992., jeste li se nalazili u kakvim sukobima sa svojim bivšim
13 prijateljima i kolegama iz Zenice?

14 O: Ne, nikad. Po prirodi ne volim sukobe. Uvijek tražim dijalog.

15 P: Da li je bilo bilo kakvih neslaganja u vezi sa Vašim aktivnostima,
16 dakle neslaganja koja su se dešavala između Vas i nekog drugog u Zenici u to
17 vrijeme?

18 O: Pa, bilo je neslaganja, jednostavno, što nisu volili da ja budem u
19 SDS-u. Rekli su mi kolege na poslu da iziđem iz stranke. Moj kolega Alić je bio
20 u SDA-u. Ja sam mu bila načelnik službe. Rekla sam: "Kad možeš ti, što ne bih
21 mogla ja mogla biti u svojoj strani." On se nasmiješio i rekao je "Da, naravno."
22 Tako da ja u nekom posebnom sukobu nisam bila baš sa nikim.

23 P: Da li je bilo tko, bilo koje tijelo iz Zenice, poduzeo nešto što je
24 imalo posljedice i po Vašu reputaciju?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, kako da ne. To jeste. Kad sam ja otišla iz Zenice, nekima nije
2 odgovaralo to što sam ja odnijela sa sobom svoju živu glavu i danas sam živa,
3 jel /sic/ je bila pripremljena moja likvidacija. Onda su počeli da iznose ružne
4 priče kako sam ja dala spiskove članova SDS-a i svih Srba Muslimanima i da su na
5 osnovu tih spiskova Muslimani hapsili poslije Srbe koji su bili stacionirani u
6 KP domu Zenica, gdje bi bili mučeni, maltretiran glađu i fizički. Tak'ih je u
7 jednom momentu bilo preko 300. O tome je napisao gospodin Milan Mitrović, i
8 knjigu stradanja Srba srednje Bosne, a izlazio je i feljton u *Glasu srpskom*. To
9 je list koji izdaje se u Banjaluci. Prije se zvao samo *Glas*, za vrijeme
10 komunizma. Tako da pošto me nisu ubili Muslimani, želili su da me ubiju Srbi
11 zato što sam ih izdala. Ja sam imala velikih, velikih neprijatnosti.

12 P: Gospođo Hrvaćanin, kao prvo, ko je bio taj ko je rekao da ste Vi dali
13 spiskove članova SDS-a Muslimanima?

14 O: Ja ne znam. Tak'a je priča došla do mene iz druge ruke. Gospodin
15 Živanović, koji je profesor na Filozofskom fakultetu u Banja Luci, a rođen je u
16 Zenici, rekao mi je, kad se rat završio: "Bio sam u Zenici i pitao sam da li si
17 ti dala neke spiskove Muslimanima. Oni su rekli ne," kaže, "a ovdje se po gradu
18 tako pričalo." Ko je to pričao, ja ne mogu da kažem, ali znam da je ta priča
19 došla iz Zenice sa svakim izbjeglicom koji bi stigao na teritoriju Banjaluke.

20 P: Kao prvo, gospođo Hrvaćanin, kad ste bili u Zenici, da li ste Vi
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stvarno imali pristup spiskovima članova SDS-a?

2 O: Ne, ja nisam imala pristup članovima SDS-a. To je radila tehnička
3 služba i sekretarica. Ja nikad u taj spisak nisam pogledala, ko je član SDS-a.
4 Ja lično smatram da je to privatna stvar svakog čovjeka da pripada nekoj
5 partiji, i da je to velika privatnost, i da to ne treba niko da zna, i to ja
6 nisam znala ko je član SDS-a, a ko nije. Znala sam uži krug ljudi, mojih
7 saradnika da su članovi SDS-a.

8 P: Da li je bilo i trunke istine u bilo kojoj od sugestija da ste Vi
9 dali informacije o članstvu u SDS-u Muslimanima?

10 O: Bože sačuvaj! Ja sama otišla nenadano. Niko nije znao. Direktor u
11 ustanovi u kojoj sam ja radila, ja sam mu rekla da ja više ne mogu da trpim
12 fizičke prijetnje i molila sam da mi dâ neplaćeno dva mjeseca, pa ako se ja ne
13 snađem u Banja Luci, da se ponovo ja vratim u Zenicu. On je bio zaprepašten da
14 ja uopšte idem. Rekao je: "Šta ti je? Nećeš ti odavde nigdje otići. Možemo
15 napraviti zaštitu. Ja žel... ne želim da tebe izgubim kao stručnjaka." Nažalost,
16 ja sam otišla. Moj muž je ostao ta dva mjeseca i onda mi je on rekao da ni po
17 koju cijenu ja ne smijem se vratiti.

18 P: Hvala, gospođo Hrvaćanin.

19 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, nemam više pitanja.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Stewart.

21 Možda, gospodine Tieger, mislim da smo malo bliže vremenu kada obično
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 imamo pauzu jer smo malo kasnije počeli, ali mogli bismo sada imati pauzu da Vi
2 onda počnete sa unakrsnim ispitivanjem ili obrnuto, da počnete odmah?

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja bih volio da imamo sada pauzu, naročito
4 ako ćemo se pozabaviti nekim proceduralnim pitanjima.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Mislím da to ima više smisla.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu, onda ćemo imati pauzu. A sada
8 jedno pitanje direktno vezano za članstvo u SDS-u. Možete li nam reći, gospođo,
9 koliko je članova SDS-a približno bilo u Zenici?

10 SVEDOK: Pa, ako pogledamo spisak plebiscita, onda je to bio veoma veliki
11 broj. Bilo ih je sigurno preko 2.000 tr...do 3.000.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li to znači da oni koji su
13 učestvovali u plebiscitu da su svi oni bili članovi SDS-a?

14 SVEDOK: Ne. Preko 20.000 je izišlo na plebiscit.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A kako onda mogu da vidim na ovim
16 listama plebiscita koji... Koliko ja znam, nije uvršten u spis, što se tiče
17 Zenice. Da li se tu navodilo da je neko član SDS-a? Zato što ste Vi rekli: "Ako
18 pogledate liste za plebiscit, možete da vidite da je broj bio velik".

19 Ja sam govorio o članovima SDS-a u Zenici. Na koji način sam ja to mogao
20 naći u toj listi? Da li je to naznačeno ili na koji drugi način bih mogao da
21 pronađem da li je neko od onih koji su učestvovali na plebiscitu bio i član SDS-
22 a?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: Pa, ne, ovaj, to u nikom slučaju nije bilo naznačeno. Taman
2 posla da se neko... napiše mu se, ovaj, da je član SDS-a kad izlazi na
3 plebiscit. Na plebiscit su u Zenici izišli i Muslimani, i Hrvati, koji su želili
4 da živimo u zajedničkoj državi Jugoslaviji. Nisu samo izišli Srbi. Ali kad sam
5 rekla da je bilo sigurno oko 3.000 -

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dopustite trenutak. Rekli ste da je bilo
7 2.000 ili 3.000, iako to ne možemo saznati iz liste, je li to tačno?

8 SVEDOK: Ja nemam liste. Ja imam samo jednu fotografiju sa osnivačke
9 skupštine SDS-a, gdje se može vidjeti da je tu bilo preko 1.000 ljudi.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, sad imamo broj od 1.000, pa onda
11 imamo 2.000 do 3.000. Ja samo pokušavam da nađem koliko je približno bilo
12 članova i koji je bio Vaš izvor saznanja o tome. Kad ste spomenuli 2.000 do
13 3.000, koji je bio izvor za tu informaciju?

14 SVEDOK: Izvor za tu informaciju su mi bile lokalne, ovaj, mjesne
15 zajednice koje su većinske srpske i uglavnom u tim zajednicama svi Srbi - kao
16 što je Raspotočje, Drivuša, Perin Han, ovaj, Mutnica - bili su u SDS-u. U gradu
17 manji broj ljudi jesu bili članovi SDS-a. I ovo je grad, ali u centru grada,
18 recimo, manji broj. I po brojčanom stanovništvu ovih mjesnih zajednica ja mogu
19 da kažem da je to bilo oko 3.000.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi mi sada objašnjavate kako je članstvo
21 bilo raspoređeno u gradu i nekim selima, ali kako ste Vi znali da je u gradu
22 bilo manje članova SDS-a, a da je u selima bilo više članova?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVEDOK: Zato što su u gradu živjeli isključivo Muslimani.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] No, jesu li svi Srbi bili članovi SDS-a?

3 SVEDOK: Nisu.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A kako ste Vi mogli da znate koji je
5 broj članova SDS-a? Da li su oni bili negdje registrovani, bilo u selima ili u
6 gradu? Kada kažete da nisu svi bili članovi, kako onda znate koliko njih su bili
7 članovi?

8 SVEDOK: Bila je pristupnica koju svaki član kad prilazi nekoj partiji
9 ili nekom pokretu - a ovo je bio pokret u to vrijeme - znači, napiše svoje ime i
10 prezime, svoj matični broj, ovaj, ro...rođenje, ime oca, mjesto rođenja i datum
11 kad postaje član te organizacije. Ta pristupnica išla je ka centrali u Sarajevo,
12 u Glavni odbor. Po broju legitimacija koje smo dobijali kao članovi SDS-a, svaka
13 legitimacija je imala svoj broj.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, članstvo se registrovalo,
15 obrađivalo i slalo iz Zenice u Sarajevo, i vraćale su se legitimacije. I to je,
16 dakle, izvor Vašeg saznanja da je bilo 2.000 do 3.000 članova SDS-a u Zenici. Da
17 li sam Vas tačno shvatio?

18 SVEDOK: Da.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala na tom odgovoru. Sada imamo pauzu
20 do pet minuta poslije četiri.

21 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

22 ... Početak pauze u 15.41h

23 [Gđa svedok se povlači]

24 ... Sednica nastavljena u 16.12h

25 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

26 Izvolite sjesti.

27 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vijeće je namjeravalo da završi svoje
28 vlastite diskusije o proceduralnim pitanjima tokom ove pauze, ali nismo mogli da

29

30

1 nađemo vremena, pa se to onda odlaže, najvjerojatnije, do nakon iduće pauze.

2   Gospodine Tieger, jeste li spremni za unakrsno ispitivanje gospođe
3 Hrvaćanin?

4   G. TIEGER: [simultani prevod] Da, časni Sude. Izgleda da je
5 finaliziranje proceduralnih pitanja... mislim da to uključuje i pitanja koja se
6 odnose na ograničenja sažetaka prema pravu 65ter. Ako ne, ja bih to mogao
7 pokrenuti sada ili poslije sljedeće pauze.

8   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ustvari, mi bismo više voljeli da to
9 uradite nakon sljedeće pauze ili sutra. Sutra mislim da ne zasjedamo, ali nekom
10 najranijom prilikom. Mi smo shvatili da je Tužilaštvo zabrinuto za *timing*
11 davanja sažetaka prema pravilu 65ter i to nije neprimijećeno.

12   G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li da kažem... Mi smo
13 imali to na umu, ovo što ste rekli za sutra. Mi bismo radije to pokrenuli danas
14 naprosto zato što mislim da bih trebao da se pozabavimo ovim pitanjem.

15   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, da, ali, u isto vrijeme, i
16 sudijama je potrebno određeno vrijeme da diskutuju o tim stvarima kako bi
17 oformili svoje preliminarno mišljenje, naprosto samo gledajući na ono što se
18 dogodilo, kako bi bilo sigurno kakve su činjenice u ovom trenutku, prije nego
19 što saslušamo strane, zato što onda možemo bolje postaviti konkretna pitanja ako
20 smo pripremljeni.

21   G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja to u potpunosti razumijem.

22   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da vidimo onda možemo li s njima da se
23 pozabavimo danas. Ako ne, onda ćemo vidjeti.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Ako ne možemo danas, možemo li onda u
2 petak?

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ništa se ne mijenja ove sedmice.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Osjećam da mi je odgovornost da se time
5 pozabavim.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako ne možemo danas, onda ćemo to
7 učiniti prvo među sobom, a onda to uraditi u petak.

8 G. TIEGER: [simultani prevod] To će naprosto pokazati da smo gospodin
9 Stewart i ja imali preliminarnu mogućnost da diskutujemo općenito o prirodi
10 zabrinosti Tužilaštva i potencijalnog uticaja na raspored.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Naravno, ako gospodin Stewart može da
12 ukloni Vašu zabrinutost ili bar da je umanjí na takvom nivou da mi ne moramo da
13 se time brinemo.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Ja pokušavam da ih povećam, časni Sude.
15 To je vjerovatno jedna od mojih ambicija.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali nivo ambicije nije nešto što bi
17 trebalo...

18 G. STEWART: [simultani prevod] Ja činim što mogu. Mi govorimo međusobno
19 o tome.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi se smiješite, gospodine Tieger.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja sam želio da kažem gospodinu Stewartu
2 da ćemo pokrenuti ta pitanja.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Druga stvar koju sam htio jeste
4 uvrštavanje dokaza koji još nisu uvršteni. Postoji ih mnogo i neki čekaju na
5 prijevod. Mi bismo željeli da ih kategoriziramo kratko da vidimo šta imamo i
6 onda da napravimo potrebne aranžmane za razrješavanje tog problema. Isto tako
7 Vijeće ne može da nastavi ako nemamo prevode, ne znamo šta jeste, a što nije
8 uvršteno. I isto tako, neki se od dokaza na neki način pregledavaju izvan ove
9 sudnice.

10 A sada bih zamolio poslužitelja da uvede gospođu Hrvaćanin.

11 [Gđa svedok je ušla u sudnicu]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođu Hrvaćanin, sada će Vas unakrsno
13 ispitati gospodin Tieger, koji zastupa Tužilaštvo.

14 Izvolite, gospodine Tieger.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

16 GĐA SVEDOK: SLOBODANKA HRVAĆANIN [nastavak]

17 Unakrsno ispituje g. Tieger:

18 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

19 P: Dobar dan, gospođu Hrvaćanin.

20 O: Dobar dan.

21 P: Vi ste spomenuli - mislim da je to na strani 35 programa *Live Note*;

22 To govorim za moje kolege, zastupnike Obrane i sudije - da ste mislili da ste
23 bili u Sarajevu 19., 20. i 21. decembra, vezano za sjednicu Skupštine o kojoj

24

25

26

27

28

29

30

1 ste razgovarali i o sastanku koji se održao u "Holiday Innu", a koji ste
2 spomenuli da se dogodio kasnije.

3 Kao prvo, htio sam da Vas pitam da li ste rekli da ste bili tamo sva tri
4 dana, ili 19. i 20., ili 21.? Drugim riječima, možete li nam reći konkretno u
5 kojim ste danima bili tamo?

6 O: Bila sam tri dana u Sarajevu. Bila sam 19., 20. i 21.

7 P: Jeste li stigli u Sarajevo na uobičajen način, ili gdje god da je
8 bilo mjesto te sjednice, dan ili dva prije nego što je ona započela?

9 O: Ja... ovaj, sednica je, mislim bila 19-og... 20-og, pardon, a ja sam
10 dan ranije došla zato što sam ja imala obaveze na Stomatološkom fakultetu u
11 Sarajevu.

12 P: Vi ste takođe objasnili sudijama da niste znali ni za kakav sastanak
13 slične veličine ili opsega koji je održan u decembru 1991. i da ni ne vjerujete
14 da je i održan takav sastanak. To je na strani 44 *Live Note*.

15 O: Da. I sad to tvrdim.

16 P: Znači, što se Vas tiče, nije bilo nijednog drugog sastanka osim ove
17 sjednice Skupštine, ovog spontanog sastanka o kojem ste govorili, na kojem su
18 bili zvaničnici bosanskih Srba, a koji je bio planiran za 19., 20. ili 21.
19 decembra?

20 O: Da, tako je.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Na isti način, ako je bio neki sastanak koji je bio planiran, Vi o
2 tome ništa ne znate?

3 O: Ja bih trebala da znam da je bio planiran, ali ja o nekom planiranom
4 sastanku ništa ne znam.

5 P: Ova sudnica ima priliku da dobije audio zapise i transkripte
6 telefonskih razgovora u kojem je učestvovao doktor Karadžić 19. decembra 1991.,
7 u kojem je rekao -

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ovo je P67, tabulator 21. Ja
9 ne znam da li je to dio dokumenata, ali može da se raspodijeli sada ili kasnije,
10 ako to želi Sud. Kao što sam rekao, to je P67.

11 P: Tom prilikom gospodin Karadžić je rekao, gospodo: "Mogu se jebati, ja
12 ću uvesti ovog petka drugi stepen vanrednog stanja i svakog ću naučiti - ko se
13 zajebava - pravu lekciju."

14 Gospodin Novaković s druge strane je rekao: "Da li je to tako?"

15 Gospodin Karadžić je rekao: "Da, da. Oni su tu, iz te regije i oni će
16 vam reći ko treba da dođe. To je Skupština sjednice /prevod engleskog
17 traskripta: "sjednica Skupštine"/ u subotu."

18 Gospodo Hrvaćanin, kad se provjeri kalendar 1991., onda se može vidjeti
19 da je to 21. u subotu, a 20. je bio petak.

20 Tada gospodin Karadžić nastavlja razgovor i kaže /prevod engleskog
21 transkripta: "nakon što gospodin Novaković kaže"/: "Znači, bit ćemo ovdje u
22 subotu, je li tako?"

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Gospodin Karadžić: "U subotu, a u petak treba svi tvoji da dođu." Tu
2   stoji ko treba da dođe. A onda gospodin Novaković kaže: "Aha. U redu. U redu. A
3   šta ovaj drugi stepen podrazumijeva?"

4   Doktor Karadžić kaže: "Pa, vidjet ćeš."

5   GĐA PREVODILAC: Kabina se ispričava, ali nije navedeno gdje se nalazi
6   tekst, pa nije mogla tačno da citira.

7   G. TIEGER: [simultani prevod]

8   P: Gospođo, na osnovu onoga što ste nam Vi rekli zaključujem da Vi niste
9   znali ništa o sastanku u petak ili dan prije planirane sjednice Skupštine tokom
10   koje je doktor Karadžić trebalo da uvede izvanredno stanje.

11   O: To je tačno, da ja nisam znala ovo ništa, ali ima, ako dozvolite,
12   časni Sude, nešto čudno. Doktor Karadžić uopšte ne psuje kad govori, a ovdje je
13   izrečeno puno psovki na našem jeziku. Ja ne želim da sumnjam, ali možda nisu
14   prevodioci dobro preveli, je l' /sic/ ovo je stvar ružnog ponašanja - psovka - i
15   ne znam ko je gos...

16   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Hrvaćanin, ja se sasvim slažem s
17   Vama da psovanje nije ono što bi neko očekivao od civilizovanih ljudi, ali
18   Vijeće ima u posjedu mnoge presretnute razgovore i slušali smo ih, pa onda
19   možemo da formiramo mišljenje o tome da li psovanje od osobe identifikovane u
20   ovom telefonskom razgovoru kao gospodina Karadžić jeste izuzetna ili nije.

21   Gospodine Tieger, molim da nastavite.

22   G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pored toga, gospođu Hrvaćanin, dnevnik koji je vodio šef kabineta
2 doktora Karadžića odražava zapis koji se odnosi na sastanak, čini se, Glavnog
3 odbora u 16.00 sati 20. decembra 1991., što je petak. Dva su zapisa tog dana u
4 kalendaru. Sastanak u 16.00 sati, Glavni odbor i onda ispod toga isto tako u
5 16.00 sati.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Za informaciju Sudskog vijeća, to je P893,
7 a nalazi se... Pardon. To je dokument, ispričavam se, časni Sude, P64 /u
8 engleskom transkriptu: "P65"/, tabulator P74 /u engleskom transkriptu: "374"/.

9 P: Gospođu Hrvaćanin, na osnovu onoga što ste nam rekli ranije
10 pretpostavljam da Vi ništa ne znate o ovom navođenju sastanka Glavnog odbora u
11 16.00 sati 20. decembra 1991., a to je dan prije nego što je održana sjednica
12 Skupštine?

13 O: Ja ne znam o tom ništa.

14 P: Juče Vam je pokazan dokument koji je nazvan varijanta A i B. To su
15 uputstva od 19. decembra 1991., a Vi ste rekli da to nikada niste vidjeli. Kada
16 ste Vi bili u Sarajevu, 19-og, 20-og i 21-og, da li je doktor Karadžić ili
17 gospodin Krajišnik izdao bilo šta što zahtijeva nekakvu primjenu ili provedbu?

18 O: Koliko se ja sjećam, i jučer sam rekla, ne. O... niti, ovaj, doktor
19 Karadžić, ni gospodin Krajišnik nisu dijelili nikakav materijal na toj sjednici.
20 Da li je neko drugi dijelio, ja to ne znam.

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Sada bih želio da skrenem pažnju Sudskog
22 vijeća na dokument P529, tabulator Hansona 383.

23 P: Gospođu Hrvaćanin, kada je doktor Karadžić rekao gospodin Krajišniku
24
25
26
27
28
29
30

1 u telefonskom razgovoru od 21. decembra 1991. "Znaš šta, ko će implementirati
2 ono što smo mi sinoć izdali?" Vi nemate pojma na šta on tu misli, zar ne, prema
3 onome što ste Vi izjavili.?

4 O: Ja ne znam.

5 P: Rekli ste Sudu da ste željeli da prisustvujete sjednici Skupštine
6 koja je održana krajem decembra zato što su na dnevnom redu bile neke tačke za
7 koje ste Vi smatrali da su važne. I rekli ste, citiram: "Kakav će biti grb i
8 kakva će biti himna u republici?"

9 O: Da.

10 P: Da li su ta pitanja bila dovoljno značajna za Vas, u toj mjeri da ste
11 Vi o njima govorili na Skupštini?

12 O: Da.

13 P: Vratit ćemo se na to za koji tren, ali prvo bih htio da s Vama
14 porazgovaram o razlogu koji ste naveli za prijedlog da se održi spontani
15 sastanak nakon što je završila sjednica Skupštine negdje oko 12.00 sati kao što
16 ste nam Vi rekli. Ja vjerujem da ste Vi objasnili da su delegati htjeli da
17 diskutuju o memorandumu, o nezavisnosti, a nisu to htjeli da rade u Plavoj
18 dvorani od straha da ih se ne načuje. I mislim da ste čak spomenuli da Srbi
19 glasno govore. Da li je to u suštini tačno?

20 O: Da, to je tačno.

21 P: U tom slučaju pretpostavljam da se radilo o nespremnosti da se o tome
22 razgovara prije nego što se otišlo u "Holiday Inn" i da su onda članovi
23 Skupštine se uzdržali od toga da o tome razgovaraju dok se nisu na sigurnom

24

25

26

27

28

29

30

1 mjestu okupili u "Holiday Innu" na tom spontanom sastanku. Da li sam u pravu?

2 O: Da, u pravu ste.

3 P: Osim pitanja himne i grba, da li se sjećate o čemu se još diskutiralo
4 na sjednici Skupštine koja se, prema Vama, održala 20. decembra ili oko tog
5 datuma, 1991. godine?

6 O: Pa, mislim da je najviše bilo poenta na grbu i himni i mislim da su
7 nezavisni poslanici takođe pristupili srpskoj Skupštini, ali dozvolite da se i
8 ne sjećam svega.

9 P: Ja sam siguran da Vas neće iznenaditi da su zapisnici tih sjednica
10 Skupštine bili sačuvani i ja sam imao priliku da ih pogledam, posebno u vezi sa
11 ovom sjednicom Skupštine koja je održana 21. decembra 1991., u subotu. Prva
12 tačka dnevnog reda, gospođo Hrvaćanin, bila je deklaracija o smjernicama za
13 priznanje novih država od strane Ministarskog savjeta Evropske zajednice. O tome
14 su odmah govorila tri govornika; prvo gospodin Buha, na trećoj stranici. On se
15 žalio u odnosu na tu deklaraciju Evropske zajednice spominjući ilegalni
16 memorandum i platformu koja je usvojena protiv volje srpskog naroda.

17 Zatim je gospodin Koljević govorio i pozvao se na jedan tekst koji je
18 bio dostavljen Predsjedništvu Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u
19 kojem je otvoreno bilo navedeno protivljenje tome da Bosna i Hercegovina zatraži
20 nezavisnost od Evropske zajednice.

21 Zatim je govorio gospodin Simović, koji je rekao da je stav vlasti
22 bosanskih Srba izražen u jednoj izjavi koja nosi naslov "Crni petak za Bosnu i
23 Hercegovinu" i iznio stav bosanskih Srba po pitanjima memoranduma za nezavisnost
24
25
26
27
28
29
30

1 i uopće toj tendenciji ka nezavisnosti, opisavši to kao flagrantno kršenje
2 ustava. A zatim je Skupština pripremila, zapravo, jedno pismo Lord Carringtonu u
3 kojem se spominje grubo kršenje ustavnog sistema usvajanjem memoranduma od
4 strane bosanskih vlasti i kasnijeg zahtijeva za priznavanjem.

5 Recite, gospođo, da li Vas to podsjeća sada na to da je stav vlasti
6 bosanskih Srba, kao i svih prisutnih delegata bilo prilično otvoren i jasan, i
7 da nije postojala nikakva potreba da se kasnije održi sastanak na kojem bi se u
8 potaji razgovaralo o stavu vezanom za memorandum?

9 O: Ja se ne sjećam ovog što ste Vi, gospodine tužioče, rekli. Nemam
10 razloga da sumnjam. Ja vjerujem da je to sve istina, ali mene pamćenje baš ne
11 služi najbolje sad. Ja sigurno znam da je bilo rečeno da idemo u "Holiday Inn"
12 da tamo ručamo i ako bude trebalo, razgovaraćemo uz ručak. Ono što sam juče
13 rekla, ja i dalje ostajem pri svojoj izjavi.

14 P: Možda... u svjetlu ovog što sam Vam maloprije pročitao, možda nije
15 bilo neophodno da se diskutira o stavu u odnosu na memorandum, ali se možda
16 trebalo razgovarati o nečem drugom. Da Vas onda pitam da li se sjećate bilo
17 kakve diskusije na samoj sjednici Skupštine tokom koje se govorili o tome što će
18 bosanski Srbi uraditi kao reakcija kako bi pokazali koliko se protive samom
19 memorandumu i nastojanju bosanske vlade da zatraži nezavisnost.

20 O: Ne, ja se toga ne sjećam.

21 P: Dozvolite da Vam kažem koji su bili govornici na toj sjednici i možda
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 citiram neke stvari koje su rekli. Da li se, kao prvo, sjećate da je netko rekao
2 "Ako se Muslimani i Hrvati ne predomisle, ovo će se smatrati početkom pobune
3 protiv tirana."

4 O: Ne.

5 P: To je rekao gospodin Dukić. To se nalazi na devetoj strani prevoda na
6 engleski.

7 Da li se sjećate da li je netko rekao da je laž da je suživot moguć?

8 O: Ne.

9 P: To je rekao doktor Koljević. To se nalazi strani 44 prevoda na
10 engleski.

11 Da li se sjećate da je neko rekao "Cilj bi trebao biti što je moguće
12 veće odvajanje"?

13 O: Ne.

14 P: To je rekao doktor Karadžić na stranici 41.

15 A da je neko rekao: "Svaka strana bi trebala uzet šta je njihovo, a za
16 Srbe to znači ona područja gdje su u manjini zbog Drugog svjetskog rata, ili
17 zbog kolonizacije. ili zbog odlaska ljudi u Srbiju."?

18 O: Ne.

19 P: To je rekao gospodin Zekić na stranici 18.

20 O: Ovaj što je ubijen, poslanik Zekić?

21 P: Tako je. Da li se sjećate da je neko rekao da će biti napravljene
22 nove granice?

23 O: Kol'ko ja znam, ne.

24 P: To je bio gospodin Miškin.

25 Gospođo Hrvaćanin, sjećate li se da je neko rekao "Ako Evropska
26
27
28
29
30

1 zajednica nastavi sa ovim svojim pretnjama da će priznati Bosnu i Hercegovinu
2 kao nezavisnu državu, onda će doći do novog srpskog ustanka i velikog
3 prolijevanja krvi u kojem će neki narodi koji su kasnije stvoreni nestati"?

4 O: Ne.

5 P: To je rekao doktor Vukić. A kada je govorio o tim narodima koji su
6 kasnije stvoreni, ja pretpostavljam da shvaćate da se tu poziva na činjenice da
7 Muslimani nisu postali narod sve do 1974. godine?

8 O: Ne, oni su bili narod, ali po Ustavu je priznata njihova nacija 1974.
9 godine, ali bili su narod.

10 P: Hvala na razjašnjenju, ali Vi ste uglavnom shvatili na taj isti
11 način? Vidim da klimate glavom kao da se slažete sa mnom.

12 Da li se sjećate da je neko rekao da je "Alternativa prihvaćanju srpskih
13 predloga građanski rat koji će rezultirati brojnim mrtvima, razaranjima,
14 preseljenjem stanovništva i homogenizacijom stanovništva"? Da li se toga
15 sjećate, gospođo Hrvaćanin?

16 O: Ne.

17 P: To je rekao doktor Karadžić; kod nas na strani 40. U svakom slučaju,
18 nakon što se o svemu tome razgovaralo na sjednici Skupštine, Vi kažete da su
19 okupljeni zastupnici odlučili da moraju pronaći neko sigurnije mjesto kako bi
20 nastavili s tim razgovorom. Jesam li Vas dobro razumio?

21 O: Da.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Nakon što se diskutiralo o protivljenju memorandumu i nakon što se
2 raspravljalo o reakciji, o prijedlogu odgovora reakcije na taj memorandum, kao i
3 na nastojanje bosanskih vlasti da zatraže suverenitet i nezavisnost, da li je
4 još nešto preostalo o čemu bi okupljeni poslanici mogli diskutirati, osim
5 eventualno kako da se pripreme da to naprave, naime da stvore nove granice,
6 homogeniziraju stanovništvo i postignu da Muslimani nestanu, kao što je doktor
7 Vukić rekao i kao što je Karadžić dao naslutiti?

8 O: Vrlo je ružno tako nešto i čuti, da neko nestane. Mislim da težnja
9 srpskog naroda je bila da živi u Jugoslaviji. To je priznata država bila svih
10 naroda, i Muslimana, i Hrvata, i Srba, i Crnogoraca, i svih ostalih koji su tamo
11 živjeli. Meni nikad nije poznata takva neka ideja ili priča da Srbi naprave neku
12 svoju granicu, sem da Bosna i Hercegovina bude u okviru Jugoslavije. Zato su
13 Srbi i tražili da se iziđe na plebiscit, a ne kao što je bio referendum
14 Muslimana i Hrvata za priznavanje samostalnosti. Mislim da je to jedini primjer
15 gdje se putem referendumu ovako nešto desilo. Meni to nije poznato, gospodine
16 tužioče.

17 P: Usput, gospođo Hrvaćanin, sjetio sam se da ste Vi tokom Vašeg iskaza
18 u vrijeme dok Vas je ispitivao gospodin Stewart, da ste rekli da doktor Karadžić
19 nije bio na sjednici Skupštine koju ste nam opisali, te sjednice u decembru
20 1991. godine.

21 O: Da, to je tačno da sam to rekla. Ja se ne sjećam da je bio. Evo, Vi
22 kažete da je bio. Ja se ne sjećam.

23 P: Doktor Karadžić je, zapravo, četiri puta držao govor i to duže
24
25
26
27
28
29
30

1 govore, dakle na stranicama 19 do 21 je prvi, od 37 do 42 je drugi, od 48 i
2 49... Govorim cijelo vrijeme o engleskom prevodu zapisnika te sjednice. Ona
3 ukupno ima 50 stranica.

4   Dozvolite da Vam postavim još nekoliko pitanja onda o nekim stvarima
5 koje ste nam ispričali u vezi sa tom sjednicom. Kao prvo, rekli ste da je
6 sjednica Skupštine kojoj ste Vi bili prisutni 19. decembra, 20. ili 21. - a
7 danas ste rekli da se dogodila 20-og - da je ona trajala od 10.00 sati pa
8 nadalje. To se može naći na strani 37 zapisnika ovdje. Ja sam, zapravo, citirao.
9 Vi ste rekli "otprilike od 10.00h".

10   Jesam li u pravu?

11   O: Pa, ja mislim da je tako kako sam rekla. Trinaest je godina,
12 dozvolite da se i ne sjećam.

13   P: Rekli ste da se ta sjednica odvijala u takozvanoj Plavoj sali zgrade
14 opštine, je li tako?

15   O: Skupštine. Da, mislim da se tako zvala jel /sic/ su bile plave
16 stolice, da je interijer bio sav plav i da se tako zvala - Plava dvorana,
17 mislim.

18   P: Zapravo, gospođo Hrvaćanin, zapisnik sjednice Skupštine održane 21.
19 decembra 1991. pokazuje da ona nije počela u 10.00h, da je počela nedugo nakon
20 podneva, u 12.16h i da se nastavila duboko u poslijepodne, a u zapisniku se
21 također može vidjeti da ona nije održana u Plavoj sali, nego u hotelu "Holiday
22 Inn". U zapisniku također se navodi, gospođo Hrvaćanin, da se himna, grb, ni
23 znakovi nisu bili ni na dnevnom redu te sjednice od 21. decembra, niti da se o
24 njima diskutiralo. Naravno, ako želite, možete i pogledati zapisnik, ali ako ste
25 spremni prihvatiti moju tvrdnju, možemo onda ići dalje.

26

27

28

29

30

1 O: Nemam razloga da Vam ne vjerujem, ali ne znam nikad da se održavala
2 Skupština u "Holiday Innu".

3 P: Zapravo, jeste, gospođu Hrvaćanin, da je jedna sjednica Skupštine
4 bila održana u "Holiday Innu". To je ova... Ustvari, ja se izvinjavam. Ja se
5 stvarno izvinjavam. Drugačije bih to postavio.

6 Zapravo sam htio skrenuti Vašu pažnju na jedan sastanak ili sjednicu
7 koji, za razliku od ove sjednice 21. decembra, na kojem se konkretno razgovaralo
8 o himni i grbu, i to u onom obliku koji ste Vi opisali. Vi ste na toj sjednici
9 konkretno i govorili o himni i grbu.

10 O: Da.

11 P: I ta je sjednica stvarno počela negdje oko 10.00 sati i ta je
12 sjednica je bila održana u Plavoj sali, kao što ste Vi rekli. Međutim, gospođu
13 Hrvaćanin, to nije sjednica od 21. decembra 1991. To je bila sjednica Skupštine
14 održana 15. februara 1992. To je bila sedma sjednica Skupštine.

15 U svjetlu ovoga svega što sam sad rekao, gospođu Hrvaćanin, da li ste
16 spremni da se složite sa mnom da ste Vi govorili o sjednici koja nije održana u
17 decembru - sad, bilo da se radilo o 20. ili 21. decembru - nego da se ta
18 sjednica o kojoj ste Vi govorili, da se ona održala sredinom februara 1992.
19 godine?

20 O: Da. /nerazgovetno/ kad ste sad rekli u Plavoj sali, da.

21 P: A eventualni spontani sastanak ili sjednica koja se odigrala nakon
22 sjednice koju ste nam Vi opisivali, a na kojoj nisu podijeljeni nikakvi
23 dokumenti, to se moglo odigrati poslijepodne 15. februara 1992. onda, je li
24 tako? To bi logično proizašlo iz ovog?

25 O: Ne sjećam se.

26

27

28

29

30

1 P: Kada se već bavimo sjednicama Skupštine možda bi bio dobar trenutak
2 da Vam postavim nekoliko pitanja i o sjednici Skupštine od 12.05.1992. održane u
3 Banja Luci. To je sjednica o kojoj Vam pitanja postavljena su tokom današnjeg
4 dana. Mislim da ste Vijeću rekli da se sa te sjednice Skupštine sjećate da je
5 doktor Karadžić postao član Predsjedništva.

6 O: Da.

7 P: Gospodin Stewart Vam je postavio nekoliko pitanja o šest strateških
8 ciljeva i Vi ste rekli da, iako se o tome govorilo u medijima, Vi o tome ništa
9 niste znali, niti se išta direktno čuli vezano za te strateške ciljeve. Je li
10 tako?

11 O: Da.

12 P: On Vas je zatim pitao nekoliko pitanja o ciljevima o kojima se
13 diskutiralo na sjednici Skupštine 12. maja 1992. i Vi ste ponovili da je jedina
14 stvar koja se dogodila bio izbor doktora Karadžića i rekli ste da nikakvi drugi
15 ciljevi nisu bili spominjani, bar koliko Vi znate.

16 O: Ja sam prisustvovala sjednicama, ali nisam sjedila čitavo vrijeme na
17 sjednicama. Znala sam i izaći. To ne opravdava da ja ne znam šta se dešava na
18 sjednici... mene... ali ja mogu da kažem ono čega se ja stvarno sjećam i mora da
19 bude istina to što sam rekla. Ako se nečeg ne sjećam, onda ne mogu da kažem.

20 P: Da li Vi onda sada kažete da niste sigurni o čemu se na toj sjednici
21 razgovaralo ili da ste sigurni da se ni o čemu bitnom nije razgovaralo, osim o
22 tome što je gospodin Karadžić postao član predsjedništva, a, konkretno, da se

23

24

25

26

27

28

29

30

1 sigurno nije razgovaralo o strateškim ciljevima?

2 O: Sigurno je da je - to što ste rekli - gospodin Karadžić postao
3 predsjednik i to je bilo veoma bitno... član Predsjedništva i poslije izabran od
4 Predsjedništva za predsjednika. To je bilo bitno jer je on vodio stranku. O
5 strateškim ciljevima, ja ne znam da je to bilo bitno i da se to raspravljalo. To
6 istinu kažem.

7 P: Kao što ste i sami istakli, dogodi se da neko izađe sa sjednice
8 nakratko, možda ode na wc ili ode po kavu. Svakako to razumijem. Međutim na ovoj
9 konkretnoj sjednici, gospođu Hrvaćanin, se o strateškim ciljevima razgovaralo.
10 Oni su se spomenuli najmanje deset puta. Dozvolite da Vam to na brzinu opišem.
11 Kao prvo, doktor Karadžić je opisao tih šest strateških ciljeva. To možemo naći
12 na stranicama 13 i 14 prevoda na engleski.

13 Zatim je gospodin Karadžić na stranici 17. rekao "Ja bih htio samo
14 dodati u vezi sa strateškim ciljevima koje je iznio..." i zatim se to nastavlja.

15 Onda je gospodin Milošević spomenuo drugi strateški cilj i govorio šta
16 bi se trebalo uraditi u vezi s tim. To je na strani 18.

17 Onda je gospodin Đurić počeo riječima "Gospodine predsjedavajući,
18 kolege, želio bih nešto reći o tim strateškim ciljevima".

19 Onda gospodin Vještica kaže: "Ja u potpunosti prihvaćam sve ove
20 strateške ciljeve koji su predloženi."

21 Onda gospodin Novaković kaže -

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ja ću Vas zamoliti da
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nam kažete na kojim je to stranicama kako bi Vijeće moglo steći utisak da li je
2 to bilo spomenuto desetak puta u jednom kratkom periodu ili u -

3 G. TIEGER: [simultani prevod] Kada sam prestao navoditi stranice?

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Od gospodina Đurića.

5 G. TIEGER: [simultani prevod] Dakle, gospodin Đurić na strani 20,
6 Vještica 24, Novaković do 26. stranice - dakle 25. i 26. stranici. Onda se
7 govorilo o radu sa kartama. On je rekao: "Ne zbog toga što Srbi vole da crtaju
8 karte, iako je istina da vole, ali naši strateški ciljevi, tj. konkretni zadaci
9 za sve naše ljude ovdje, tribune, vojne rukovodioce, ostale na terenu, trebaju
10 proizaći iz tog objašnjenja."

11 Onda je gospodin Ostojić na strani 31 rekao: "Treba početi raditi. Treća
12 stvar što se tiče strateških ciljeva...", pa onda tu nastavi govoriti o daljem
13 razrađivanju, varijacija tih ciljeva, o podciljevima. Zatim gospodin Mijatović
14 na stranicama 35, 36, kaže: "Htio bih reći sljedeće u vezi sa realizacijom ovih
15 šest strateških ciljeva koji predstavljaju dužnost svih nas u srpskoj
16 republici."

17 Zatim general Mladić na strani 36 kaže: "Da bi se postigao cilj trebaju
18 nam snage. Ja sam čitao i razmišljao o tome dugo vremena, razgovarao sa
19 najizabranijim drugovima koje smo okupili o tim strateškim ciljevima koji su
20 bitni."

21 Zatim gospodin Krajišnik na strani 49 kaže: "Strateški ciljevi. Kao prvo
22 želio bih ponuditi jedno objašnjenje." I zatim počinje govoriti o već spomenutom

23
24
25
26
27
28
29
30

1 koridoru između Krajine i Semberije. Rekao je: "Veličina tog koridora ovisi o
2 Vama." Zatim je dodao: "Što se ciljeva tiče, želio bih da ponudim jedno
3 objašnjenje jer sam ja sudjelovao u usvajanju prihvaćanja tih ciljeva."

4 P: Gospođo Hrvaćanin, dakle u svjetlu svega ovoga, da li bismo mogli
5 prihvatiti da to što se ne možete sjetiti spominjanja tih strateških ciljeva sa
6 sjednice, da to nije zbog toga što ste nakratko izašli, bilo na wc ili na kavu,
7 nego zbog nekog drugog razloga? Možda ste, jednostavno, zaboravili, ili ste to
8 potisnuli, ili koji već razlog bi mogao biti - Vi mi kažite.

9 O: Pa, vjerovatno je razlog što sam ja dosta iz svog života potisnula.
10 Ne želim da se sjećam nekih stvari od života u Zenici pa nadalje. Ja ne znam da
11 su strateški ciljevi bili ti da odvoje Republiku Bosnu i Hercegovinu ili neki
12 narod od Srba, bar sam tako obaviještena iz sredstava informisanja. Koridor nije
13 postojao. Vidjeli ste iz moje biografije da sam ja rođena u Beogradu. Ja nisam
14 mogla da idem u Beograd jer nije postojao koridor. Da li je on mogao da se
15 stvori na ovaj ili onaj način, ja nisam stručnjak iz te oblasti, ali znam
16 sigurno da je general Mladić bio na toj sjednici i svi... sva gospoda koju ste
17 Vi ovdje naveli, al' za mene to možda nije bilo bitno i ja nisam obratila
18 dovoljno pažnje da to slušam.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, možemo li da pitamo
20 svjedoka da objasni prvi red svog prethodnog odgovora.

21 Vi ste rekli kada Vam je postavljeno pitanje o Vašem propustu pamćenja:
22 "Razlog mora biti što sam ja potisnula mnoge stvari koje su mi se dogodile u
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Zenici i kasnije."

2 Ali Sudskom vijeću to nije sasvim jasno, pa bih Vas zamolio da to
3 objasnite.

4 SVEDOK: Ja sam imala puno trauma koje sam doživjela u Zenici, pa sam
5 rekla "i kasnije". Ja sam se liječila. Ja sam imala no...noćna uriniranja i
6 raznorazne stresove, pa sam zato rekla: "Ne želim da se sjećam nekih stvari",
7 jel /sic/ na mene je to ostavilo posledicu. Ja sam tad imala 45 godina. Sad imam
8 60. Ništa posebno.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako kažete da ste bili liječeni, možete
10 li nam reći nešto o vrsti tog liječenja? Ako se ne osjećate ugodno da pričate o
11 tim veoma privatnim stvarima na javnoj sjednici, mi možemo razmotriti - ako Vi
12 to od nas zatražite - da pređemo na trenutak na privatnu sjednicu kako bismo to
13 od Vas čuli. To može biti medicinsko liječenje. Postoji veliki broj disciplina u
14 medicini. Ja Vas ne pozivam na to, no ako biste Vi to više voljeli, recite nam
15 to i da onda, molim, isto tako odgovorite na moje pitanje na kojoj ste vrsti
16 liječenja bili.

17 SVEDOK: Ja... ne treba zatvorena sjednica. Ja sam i sad ovisnik. Ja imam
18 kardio-vaskularna oboljenja. Imam hipertenziju, imam anginu pectoris i imam
19 hronični pankreatitis. To su bolesti koje se pogoršavaju u datim situacijama. Ja
20 i sad pijem lijekove. Pod redovnom sam ljekarskom kontrolom, a bolest je
21 napredovala u periodu mojih stresova u Zenici.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ste spomenuli popriličan broj
2 medicinskih problema. Rekli ste na samom kraju: "Bolest od koje patim
3 napreduje", a spomenuli ste veći broj bolesti. Da li su Vas isto tako liječili
4 ili ste konsultovali psihijatre i psihologe u tom smislu?

5 SVEDOK: Ne, nema potrebe.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo sam htio biti siguran. Da li
7 uzimate ikakve sedative ili psihofarmake?

8 SVEDOK: Ne.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala na odgovoru. Izvolite, nastavite
10 gospodine Tieger.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Gospođo Hrvaćanin, u Vašem sam odgovoru datom ranije primijetio da
13 ste rekli "Ne znam da li je strateški cilj bio da se odvoji Republika Bosna i
14 Hercegovina ili ljudi u njoj od Srba".

15 A u sažetku Vaše izjave prema pravilu 65ter kaže se da ste Vi bili u
16 prijateljskim odnosima i da ste često razgovarali, među drugima, i sa Vojom
17 Kuprešaninom. Da li sam to tačno shvatio?

18 O: Da.

19 P: A znali ste da je gospodin Kuprešanin neko ko je bio regionalni vođa
20 ili rukovodilac i koji je imao priliku da relativno redovno komunicira sa vođama
21 Republike. Je li to tačno, u osnovi?

22 O: Tačno je.

23 P: Jeste li imali ikakve sumnje da je gospodin Kuprešanin neko ko je
24 razumio strateške ciljeve?

25 O: Pa, nisam baš sigurna.

26

27

28

29

30

1 P: Da li bi on bio neko za koga biste očekivali da razumije te ciljeve,
2 zar ne?

3 O: Gospodin Kuprešanin ima srednju stručnu spremu. On je učitelj po
4 profesiji.

5 P: No, nije jako teško, čini mi se, shvatiti razliku između odvajanja
6 zemlje i razdvajanja ljudi u zemlji od drugih ljudi, drugih naroda u toj zemlji.
7 To je prilično fundamentalno. Ne morate ići na fakultet da biste shvatili
8 razliku, zar ne?

9 O: Da, al' to je visoko pitanje koje ste pitali. A ako je želja bila da
10 živimo u Jugoslaviji, onda ne znam od koga smo trebali da se odvojimo, a želili
11 smo da Hrvati i Muslimani žive sa nama u Jugoslaviji, kao što i danas žive. U
12 Beogradu ima 200.000 Muslimana. Mislim da oni tamo dobro žive.

13 P: Gospođo Hrvaćanin, to nije baš vrlo visoko pitanje. Bojim se da je to
14 vrlo ružno, to pitanje razdvajanja naroda i ljudi. Imali ste priliku da čujete
15 navode koji su dati na sjednici od 21. decembra, a to su one reference za koje
16 ste rekli da ste nastojali da potisnete. To su bile reference o nemogućnosti da
17 se živi zajedno i reference na to da je potrebno da se odvoji što je moguće
18 više, kao i reference na homogenizaciju stanovništva. Htio bih da to imate na
19 umu kada Vam budem nešto čitao što je rekao Vaš prijatelj Vojo Kuprešanin na 37.
20 sjednici Bosanske skupštine u januaru 1994., kada razmatrate da li su strateški
21 ciljevi bili da se razdvoji zemlja ili da se razdvoje ljudi, tj. da se

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zemlja odvaja od Srba.

2   Gospodin Kuprešanin je rekao: "Ono što bih ja zaista volio da vidim kao
3 čvrst stav ovdje jeste da Muslimanima i Hrvatima ne bude dozvoljeno da se vrate
4 na područja pod našom vlasti. Prema tome mi ne smijemo da se vratimo na područja
5 koja su pod hrvatskim vlastima. Mislim da o tome trebamo biti odlučni."

6   Onda ide dalje: "Uopće me nije briga da li će Muslimani živjeti, gdje
7 će živjeti, da li će imati zemlju ili neće. To me ne interesuje. Jedino što mene
8 interesuje jeste moj narod i teritorija gdje moj narod živi. Zbog toga svaka
9 misao o tome da imamo 500 ili više Muslimana u našoj budućoj zemlji, ne dolazi u
10 obzir."

11   I mogu Vam navesti da postoji mnogo drugih referenci na sjednicama
12 Skupštine bilo o razdvajanju, ili o protjerivanju, ili ubijanju. No u svjetlu
13 onoga što ste Vi već čuli danas u sudnici, uključujući i ono što ste čuli da
14 Vojo Kuprešanin kaže, ima li ikakve sumnje, gospođo Hrvaćanin, da je strateški
15 cilj bio razdvajanje Muslimana i Hrvata, naroda muslimanskog i hrvatskog od
16 srpskog, a ne podjela zemlje u apstraktnom smislu?

17   O: Ja, koliko osjećam, slažem se sa Vama da je veoma ružno, ali takvu
18 ideju ja nikad nisam imala, da nekoga razdvojim ja lično jel /sic/ 200.000 Srba,
19 odnosno 150.000 srednje Bosne je protjerano. Oni su sad stanovnici raznih
20 kontinenata i raznih zemalja. Ja sam, takođe, protjerana. Ne znam da bih ja
21 željela nekoga da protjeram i ne znam da li... Možda ja ne mogu dovoljno da sudim
22 o ovom što je gospodin Kuprešanin rekao, ali to ne može zdrav razum da prihvati.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Pa, čak i prije nego što je počeo sukob bilo je ljudi koji su
2 sugerisali premještanje stanovništva i razmjene stanovništva, zar ne? Naprimjer
3 ovaj Sud je čuo iskaz u kojem je rečeno da je doktor Koljević otišao da se vidi
4 sa gospodinom Tuđmanom i razgovarao o homogenizaciji i preseljenju stanovništva.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, moje je pitanje šta je tu
6 pitanje? Postoji prva rečenica kao pitanje, a onda se daje primjer. I šta se
7 traži od svjedoka da odgovori?

8 G. TIEGER: [simultani prevod] "Prije nego što je započeo sukob,
9 sugerisalo se premještanje stanovništva i razmjena stanovništva."

10 P: Je li tako?

11 O: Ja to ne znam. Ja nisam bila u Predsjedništvu BiH. Nisam imala nikad
12 priliku da sa predsjednikom Tuđmanom razgovaram. Samo sam ga vidjela na
13 televiziji.

14 P: Možda to nije bio koristan primjer. Ja sasvim sigurno nisam htio da
15 ograničim Vaš odgovor na razgovor doktora Koljevića sa gospodinom Tuđmanom. Ja
16 sam htio općenito da znam da li Vam je bilo poznato da je bilo ljudi, konkretno
17 bosanski Srbi, koji su sugerisali da treba da dođe do premještanja stanovništva,
18 da Muslimani napuste srpska područja, a Srbi muslimanska?

19 O: Meni to nikad nije bilo poznato da tako neko nešto radi i da može da
20 radi tako nešto.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da iskoristim ovu priliku... Pitanje
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 nije bilo da li su ljudi to činili, već je pitanje bilo da su ljudi to
2 sugerisali čak i prije nego što je započeo sukob. Znači da su sugerisali takva
3 preseljenja stanovništva, a ne da su ih stvarno i izvodili. Da li ste ikada čuli
4 za takve prijedloge?

5 SVEDOK: Ja ni... na Glavnom odboru nikad o tome nije razgovarano.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] No, moje pitanje nije bilo da li se o
7 tome diskutovalo na Glavnom odboru. Moje pitanje je bilo da li ste Vi o tome
8 čuli?

9 SVEDOK: Ne.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da nastavite, gospodine Tieger.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Gospođo Hrvaćanin, želim da Vam skrenem pažnju i pažnju Raspravnog
13 vijeća na dokument u tabulatoru 3 materijala, a to je članak iz *Glasa* od 19.
14 januara 1992. Jeste li Vi upoznati i da li Vam je ovo poznato, gospođo
15 Hrvaćanin, zato što ste jučer spomenuli članke koji su bili objavljeni, a koje
16 ste Vi smatrali da Vas izruguju i da su djelimično uticali na Vaš odlazak iz
17 Zenice? Ovaj članak u *Glasi* se jednim dijelom na to odnosi. Da li se Vi sjećate
18 ovog članka?

19 O: Da.

20 P: Kako sam ja shvatio, Glas Vam je dao priliku da Vi odgovorite na dva
21 članka koja su objavljena u časopisu *Naše riječi* ranije te godine. I između
22 ostalog, Vi ste objasnili da su *Naša riječ* i *Radio Zenica* zajednička kompanija,
23 odnosno dioničarska društva i da se jasno vidjelo ko posjeduje dionice i da je
24 to bila motivacija da se objave članci o Vama. Da li je to u osnovi tačno? Da li

25

26

27

28

29

30

1 su Vama dali priliku da govorite o tome šta je bilo u tim publikacijama i da
2 odgovorite na one tačke ili optužbe koje su oni učinili ili iznijeli protiv Vas?

3 O: Ljiljana Labović je novinar *Naše riječi*, pardon sr... *Glasa srpskog*
4 iz Banjaluke. Ona je boravila u Zenici jer je bila kritičar za pozorište i
5 napravila je članak o meni.

6 P: Djelimično, članak je imao namjeru da Vam dâ priliku da javno
7 odgovorite na one izrugujuće članke koji su objavljeni ranije u *Našoj riječi*?

8 O: Ovo nije u Zenici objavljeno. Ovo je objavljeno u Banja Luci. Novinar
9 iz Banja Luke bio je u Zenici i pokušala je da napravi sa mnom intervju. Samo,
10 morala bih da pročitam, ako dozvoljava Sud, da vidim o čemu se radi... i ako Vi
11 dozvoljavate, tužioče.

12 P: Naravno da želim da Vam dam priliku, ali htio bih da utvrdim prvo da
13 se sjećate tog članka, da se sjećate da ste razgovarali sa Ljiljanom Labović i
14 da se općenito sjećate onoga što se događalo u to vrijeme?

15 O: Sjećam se da sam sa njom razgovarala, jel /sic/ i sad sam sa njom u
16 kontaktu. Ona je direktor po... galerije.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, svjedok je zatražio
18 malo vremena da može pročitati. Možda možete da predete na nešto drugo, a da ona
19 tokom pauze ima priliku da pročita ovaj članak ili imate neka pitanja koja
20 dolaze nakon ovoga i da treba sada da zbog toga omogućimo da pročita?

21 G. TIEGER: [simultani prevod] Mislim da prvo svjedok treba da odgovori.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, nisam trebao da ometam odgovor

23
24
25
26
27
28
29
30

1 svjedoka.

2 SEKRETAR: [simultani prevod] To je tabulator 3, broj P1017, engleski
3 prijevod P1017.1.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ostavljam Vama, gospodine Tieger, da
5 razmotrite da li ćete dati priliku svjedokinji da pročita tokom pauze.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Čini mi se da smo došli do tačke gdje se
7 čini suviše nezgodnim da se nastavi i nismo ionako daleko od pauze.

8 P: Gospođo Hrvaćanin, znam da Vi pokušavate da sada pročitate ovaj
9 članak, ali Sud želi da Vam dâ priliku da to učinite sa manje žurbe, pa ću ja
10 pokušati skrenuti pažnju da pročitate taj članak i onda nakon pauze možemo o
11 tome da razgovaramo.

12 O: Hvala.

13 P: Jučer Vam je postavljeno pitanje jeste li Vi ili drugi članovi SDS-a
14 u Zenici ikada osnovali srpsku skupštinu, a Vi ste rekli "ne". Odgovor je bio
15 "ne".

16 O: Meni nije poznato. I dalje to tvrdim da meni to nije poznato, da se
17 osnovala srpska skupština u Zenici. Ja kad sam otišla iz Zenice 28. februara
18 1992. godine, ja sam imala još jedno vrijeme kontakt - dok je bio telefon u
19 kontaktu - sa gospodin Glogovcom koji je bio moj zamjenik. Koliko ja znam, tako
20 nešto nije bilo osnovano dok sam ja s njim kontaktirala.

21 P: Pretpostavljam da ćete se složiti da ako su Srbi iz Zenice imali
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 namjeru da odu zbog etničke podjele Bosne, ne bi bilo mnogo svrhe da se u Zenici
2 osniva srpska skupština?

3 O: To je tačno što kažete, ali Srbi nisu imali namjeru da odu. Oni su
4 hapšeni, ovođeni u logore i protjerivani, tako da ne mogu da kažem da su oni
5 želili da odu iz Zenice. Nisam ni ja želila. Nije ni moj muž želio da ode. To
6 sam juče rekla. On ni danas nema penziju, koju ne može da ostvari u Zenici.

7 P: Postavljajući Vam ovo pitanje, gospođo Hrvaćanin, ja sam u osnovi
8 ponavljao pitanje koje ste Vi sami pokrenuli na sjednici Skupštine 11. decembra,
9 znači početkom decembra. To je bila treća sjednica Bosanske skupštine 1991. kada
10 se diskutovalo o mogućnosti stvaranja srpskih skupština ili opštinskih skupština
11 srpskog naroda.

12 Vi ste uzeli riječ i spomenuli da živite u centralnoj Bosni, gdje su
13 Srbi u manjini i pitali: "Ono što želim da znam, koliko bismo dobili ili
14 izgubili osnivanjem takve srpske skupštine, jer istina je da smo nadglasavani."

15 I onda ste rekli: "Ako treba da se selimo ili da odemo, onda je sva ova
16 diskusija besmislena, al' ako ćemo ostati tamo živjeti, ja bih htjela da
17 sugerišem da komisija napravi jedan odgovarajući model djelovanja za centralnu
18 Bosnu u kojem će se vidjeti elementi za i protiv."

19 Dakle, barem 11. decembra, Vi ste, gospođo Hrvaćanin, bili svjesni da
20 postoji model. Odnosno, model bosanskih Srba za podjelu Bosne i Hercegovine je
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 mogao da uključi odlazak Srba iz Zenice.

2 O: Tačno je da sam ja to rekla na Skupštini. Tačno je i da sam... da je
3 to 11. novembar, do koga sam ja već bila jako puno maltretirana i uplašena.
4 Nismo planirali neko organizovano odlaženje iz Zenice. Odlazanje je bilo kako je
5 bilo, preko hrvatskih teritorija kad se ukazala prilika kad su izbili sukobi. A
6 preporuka je bila, koliko se sjećam, da se stvori skupština isto kao
7 parlamentarna skupština, sa određenim zakonima, naravno, i sa ljudima koji će
8 živjeti i raditi tu, ne izdvajajući bilo koga, ni Muslimane, ni Hrvate, ni
9 ostale; pogotovo u Zenici. Juče sam rekla da puno nacionalnosti živi u Zenici: i
10 Nijemci, i Česi, i Poljaci, Jevreji.

11 P: Međutim moje pitanje je bilo fokusirano na komentare koje ste Vi dali
12 11. decembra i Vaše razumijevanje ciljeva bosanskih Srba u to vrijeme, vezano za
13 podjelu Bosne i Hercegovine. Jučer ste izjavili, odnosno govorili o nedostatku
14 entuzijazma doktora Karadžića u vezi osnivanja SDS-a u Zenici kada ste ga tek
15 upoznali 1990. godine.

16 O: To je tačno.

17 P: Činjenica je da kada je rukovodstvo bosanskih Srba identifikovalo
18 dijelove Bosne i Hercegovine koje bosanski Srbi neće tražiti da budu pod
19 njihovom /nerazgovetno/ i koja će dati Muslimanima, Zenica je bila jedno od tih
20 mjesta.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, u Zenici je muslimansko stano...stanovništvo većinsko, i na
2 čitavoj toj teritoriji, ali ja ne znam za takvu podjelu, da će neko nekome nešto
3 dati.

4 P: 12. oktobra 1991., doktor Karadžić je telefonom razgovarao sa
5 generalom /prevod engleskog transkripta: "gospodinom"/ po imenu Gojko Đogo, a to
6 je uvršteno u spis u ovoj sudnici kao dokazni predmet P64 i P67 u tabulatoru
7 presretnutih razgovora broj 16. Među drugim stvarima Karadžić kaže: "Da, on može
8 imati vlast u pola Sarajeva, Zenici i polovini Tuzle i to je to - gotovo -
9 Gračanica i to nešto malo. Ali oni ne razumiju da će biti krvoprolića i da će
10 Muslimani biti istrijebljeni. Muslimani ne znaju gdje ih vodi, ni kuda ih on
11 vodi će nestati."

12 Kao prvo, gospođo Hrvaćanin, da li je jasno iz ovog ograničenog izvatka,
13 ovo "on" na koje se Karadžić poziva da se odnosi na Aliju Izetbegovića, "taj
14 koji vodi Muslimane", itd.?

15 O: Oprostite, nisam dobro razumjela. Čitali ste tekst i rekli ste da to
16 Karadžić govori nekom generalu koji se zove Đogo. Nisam nikad čula za tak'og
17 generala, ali dozvolite da ne moram ja to ni da znam. Ali pitanje je da Karadžić
18 ovo govori Izetbegoviću il' nisam dobro razumjela?

19 P: Ispričavam se zbog ovoga. U tom razgovoru, u toj tački razgovora,
20 osim za svrhe ovog razgovora, ja sam Vas pitao da se ovo "on" odnosi na Aliju
21 Izetbegovića.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prije nego što nastavite, da prvo
2 razradimo prvo pitanje. Vi ste rekli "general", a gospodin Tieger je rekao
3 "gospodin Đogo". On je samo, dakle, gospodin, muškarac.

4 Izvolite, nastavite sada.

5 SVEDOK: Izvinjavam se za lapsus.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: Ako mogu biti od pomoći, mislim da je gospodin Đogo, zapravo, bio na
8 čelu neke organizacije koja se bavila bosanskim Srbima koji su izvan Bosne -
9 nešto te prirode. Ali, u svakom slučaju, sad kada ste čuli ova razjašnjenja,
10 dozvolite da onda ponovimo dio ovog razgovora na koji želim da obratite pažnju.

11 "On može imati vlast u pola Sarajeva, Zenici i pola Tuzle i to je sve."

12 Pročitat ću još nekoliko mjesta gdje se spominje Zenica, a u vezi sa
13 podjelom Bosne i Hercegovine i sljedeće takvo mjesto se može naći u dokumentu
14 P67, tabulator presretnutih razgovora 31, kao i u P92. Riječ je, naime, o
15 razgovoru između Miće Stanišića i Brune Stojića. Mićo Stanišić je bio prvi
16 ministar unutrašnjih poslova Republike Srpske, a Bruno Stojić je bio njegov
17 bivši kolega iz zajedničkog MUP-a Bosne i Hercegovine.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da ste trebali reći tabulator 34;
19 onaj prethodni da je tabulator 33 ovih dokumenata koje tu imamo.

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja se ispričavam što nisam, dakle, to
21 ranije rekao.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, gospodin Stanišić i Stojić su razgovarali o tome da se nešto
2 dogovore: "I Karadžić je isto za to da se dogovorimo, da se sjedne i da se
3 dogovorimo." Kasnije u razgovoru Stanišić kaže: "Daćemo sve što je ovdje:
4 Visoko, Vareš, Kakanj." A Stojić na to kaže: "Ko ste vi da nam nešto dajete?"

5 Stanišić kaže: "Daćemo vam i Zenicu."

6 Na što Stojić kaže: "Da ti kažem nešto..."

7 Stanišić na to kaže: "Daćemo vam i Zenicu, jebiga."

8 G. STEWART: [simultani prevod] Dozvolite da postavim samo jedno
9 praktično pitanje. Možda postoji jednostavan odgovor na to. Da li je tvrdnja
10 ovdje da prevodioci imaju transkript na B/H/S, pa onda kad gospodin Tieger čita
11 na engleskom oni, jednostavno, mogu čitati ono što je već poznato kao zapisnik
12 originalne trake, jer ako nije tako, jer ako je odgovor na to "jeste", onda ne
13 moram dodavati.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, da li prevodioci imaju
15 te svežnjeve?

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, imamo.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja pretpostavljam da oni koriste te
18 originale, a ako to nije tačno, htio bih da me neko obavijesti. Sada sam na
19 engleskom kanalu.

20 GĐA PREVODILAC: /nedostaje simultani prevod/
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je još jedan razlog, gospodine
2 Tieger, da se navedu reference. Mislim da smo sada u tabulatoru 34, ali ja još
3 nisam pronašao stranicu na kojoj se nalazimo. Primijetio sam da se ovaj
4 razgovor... tu je na prvoj stranici navedeno da se radi o razgovoru između
5 Stanišića i Stojića. Naime, prvo se počne sa nekim drugim sudionicima, a onda se
6 uključuju Stanišić i Stojić.

7 G. STEWART: [simultani prevod] U pravu ste. Ako bi nam gospodin Tieger
8 mogao dati i broj tabulatora, a i stranicu, onda bi bilo logičnije da prevodioci
9 to čitaju, jer ovako svjedokinja dobiva jedan drugačiji prevod. Dakle, prvo je
10 sa B/H/S-a bilo prevedeno na engleski, a onda ponovo na B/H/S, što nema smisla.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Svako novo prevođenje nas odvodi dalje.

12 G. STEWART: [simultani prevod] A bilo bi puno bolje kada bi stvarno
13 mogli čuti upravo te riječi koje su ljudi sami koristili.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas onda da skrenete pažnju
15 prevodilaca na samu stranicu. Vidim da tu imamo samo ERN brojeve. Dakle, gdje
16 možemo pronaći onaj dio koji ste upravo citirali?

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Prvo ću identificirati onaj dio na
18 engleskom za Vijeće, dakle u engleskoj verziji na stranicama 14 i 15. To je,

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dakle, negdje malo iza polovine.

2 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, da li ima možda još jedan
3 primjerak ovog cijelog svežnja? Bilo bi od velike koristi za nas ako bi moj
4 referent za predmet mogao sam imati u rukama jedan svežanj takvih dokumenata,
5 jer imamo problema.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini se da se tu traži baš novi svežanj
7 za Vas, još jedan primjerak.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, mislim da ste bili na
9 stranici gdje su zadnja četiri broja 0121. Možda ne znam točno gdje je -

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Nije baš logično, nije vjerojatno da -

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Izgleda da sam pogriješio. Na
12 sredini stranice se spominju Visoko, Vareš i Kakanj. To vidimo i na vrhu strane
13 15. Dva reda ispod se spominje Zenica, ponovo dva reda ispod opet Zenica i onda
14 se spominje Banovina.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, pronašao sam. U pravu ste.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je na stranici 0121.

17 Gospodine Tieger, zamolit ću Vas da to onda pročitate ponovo. Možda je
18 svjedokinja u međuvremenu zaboravila.

19 G. TIEGER: [simultani prevod] Naravno, časni Sude.

20 P: Počet ćemo sa riječima gospodina Stanišića. "Ma nije, nije. Da ti
21 kažem. I Karadžić je, bolan, za dogovor, da se sjedne da se dogovori."

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   Onda otprilike deset redaka kasnije, gospodin Stanišić kaže: "Dat ćemo
2 Vam, evo, vamo sve ovo: Visoko, Vareš, Kakanj."

3   Stojić kaže: "Ma nemate nam šta davat."

4   Stanišić kaže: "I Zenicu ćemo vam dat."

5   Stojić kaže: "Pa, da ti ja kažem bolan ..."

6   A Stanišić kaže: "I Zenicu ćemo vam dati, jebemu."

7   I na kraju, želio bih skrenuti Vašu pažnju, gospođo, na dio razgovora sa
8 16. sjednice o kojoj smo već govorili. Ja sam bio naveo osobe koje su spominjale
9 strateške ciljeve, uključujući i gospodina Krajišnika, ali ovaj put, da ne bismo
10 imali isti problem, sada ću se pozvati na broj tabulatora, kao prvo. Riječ je
11 o... Sastanci su na odvojenom jednom svežnju. To je najdeblji svežanj.

12   G. STEWART: [simultani prevod] Dozvolite da se raspitam. Nemam namjeru
13 baš sad prigovarati, ali da li gospodin Tieger čita iz istog dokumenta, jer čini
14 se da se tu jedna psovka nalazi na krivom mjestu.

15   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, to je bilo na kraju retka.
16 Primijetio sam u prijevodu kada Vi ste rekli... Tu kod nas piše: "Dat ćemo vam i
17 jebenu Zenicu". A sad citiram ono što ste Vi rekli: "Dat ćemo vam i Zenicu,
18 jebemu." Ne znam da li Vi koristite neku drugu verziju.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   Zadnje četiri brojke su 0133, prijevoda na engleski.

2   G. TIEGER: [simultani prevod] Pa ERN broj je potpuno isti. Meni nije
3 jasno šta se konkretno dogodilo.

4   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čini se da danas jako puno pažnje se
5 posvećuje psovkama. Inače se tako ne radi ovdje. Ustvari, možda je najbolje da
6 završite svoje pitanje, a nakon toga ćemo poći na pauzu.

7   G. TIEGER: [simultani prevod]

8   P: Dakle, zadnje što sam Vas htio zamoliti je da pogledate ono što je
9 rekao doktor Krajišnik na 16. Skupštini, kada je rekao: "Ako želimo da napravimo
10 podjelu, onda Tuzla ne može završiti kao naša, iako se slažem da bi jedan dio
11 Tuzle mogao. A ako mi zadržimo Tuzlu, onda neće biti podjele, ali Zenicu ne
12 možemo imati."

13   Zbog pauze onda neću -

14   SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, gospodine Tieger, mi imamo ovaj
15 veliki svežanj, a brojevi se ne vide na samoj popratnoj stranici, nego tek
16 unutra, pa onda moramo to tražiti. Koliko ja razumijem, to je, u svakom slučaju,
17 nakon broja 12, ali nema sami broj. To je ovaj jedan debeli svežanj, a prethodi
18 broju 19.

19   Možda ćete tokom pauze to uspjeti riješiti.

20   Gospodo Hrvaćanin, možda bi, kako bi prevodioci lakše mogli pratiti,

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ponovo početi od početka s ovim dijelom nakon pauze da vidimo o čemu se, dakle,
2 točno radi.

3 Gospođu Hrvaćanin, Vi ćete dobiti sada jedan primjerak ovog intervjua sa
4 Vama, tj. članka u kojem se vidi da ste razgovarali sa tom novinarkom. Vi ćete
5 imati priliku da to pročitate tokom pauze, pa će onda gospodin Tieger postaviti
6 dodatna pitanja u vezi s tim člankom.

7 Pauza će trajati do 18.10h.

8 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

9 ... Početak pauze u 17.46h

10 [Gđa svedok se povlači]

11 ... Sednica nastavljena u 18.16h

12 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

13 Izvolite sjesti.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da se u sudnicu uvede svjedokinja.

15 [Sudije većaju]

16 [Gđa svedok je ušla u sudnicu]

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Tieger.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala.

19 SVEDOK: SLOBODANKA HRVAĆANIN [nastavak]

20 Unakrsno ispituje g. Tieger: [nastavak]

21 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

22 G. TIEGER: [simultani prevod] Prije nego što smo prekinuli sa radom,
23 htjeli smo da pročitamo komentare gospodina Krajišnika sa 16. sjednice koji se
24 tiču ovih pitanja o kojima razgovaramo, ali tako da prevodioci pred sobom imaju
25 zapisnik na B/H/S-u. Ja sam već napomenuo tokom pauze gdje se to može pronaći,
26 ali za zapisnik -

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa i za suce.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, naravno. Mislim da se to nalazi na
3 vrhu 38. stranice u transkriptu na B/H/S-u, a koji nosi broj 00847753. Nadam se
4 da nisam pogriješio. Ja ću ga pročitati sada polako na engleskom.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A na engleskom? Jer kad sam rekao za
6 suce, mislio sam da mi kažete gdje se to nalazi u engleskoj verziji. Gdje je to,
7 dakle, na kojoj stranici na engleskom?

8 G. TIEGER: [simultani prevod] 49 ili 50, časni Sude.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, da. Naći ćemo to.

10 G. TIEGER: [simultani prevod]

11 P: Dakle, govori se o položaju Zenice u vezi sa podjelom Bosne i
12 Hercegovine. To je nakon što gospodin Krajišnik spomene da su mu najdraže karte
13 gospodina Ostojića - tamo je sve plavo. Međutim njegov komentar je sljedeći:
14 "Zbog toga, ako hoćemo razdvajanje, ne može biti Tuzla naša, iako se slažem da
15 može biti dio Tuzle. Ja se slažem da Tuzla može biti naša, ali nećemo se
16 razdvojiti. Ne može Zenica biti naša."

17 Gospođo Hrvaćanin, dakle, skrenuo sam Vašu pažnju na ovih nekoliko
18 dijelova koji se tiču Zenice, a sve u vezi sa mojim pitanjem koje se ticalo
19 uloge Zenice prema tome šta su o njoj mislili ljudi iz rukovodstva bosanskih
20 Srba kada se govorilo o etničkoj podjeli Bosne i Hercegovine. Ja ću Vas ponovo
21 pitati da li ste Vi shvatili da je 11. decembra 1991. godine se razgovaralo o
22 tome da bi Zenica mogla biti prepuštena muslimanskim vlastima i da se ona ne bi
23 tražila kao teritorij bosanskih Srba kada bi došlo do etničke podjele Bosne i

24

25

26

27

28

29

30

1 Hercegovine?

2 O: Iz ovoga što ste Vi ovde, gospodine Tieger, nanijeli, tužioče, ja sam
3 razumjela, ali ja nemam nikakvu raniju predstavu o tome, niti bilo kakve
4 razgovore koji su meni poznati u vezi toga.

5 P: Već smo poslušali niz komentara sa sjednice Skupštine od 21. decembra
6 1991., uključujući i one gdje se govorilo o nemogućnosti saživota i o potrebi za
7 što potpunijim razdvajanjem. Zar nije tačno da je od samog početka postojanja
8 SDS-a... da su funkcioneri SDS-a, u biti, govorili da bi život u suverenoj,
9 nezavisnoj Bosni i Hercegovini izvan Jugoslavije... da bi to, zapravo,
10 predstavljalo ropstvo?

11 O: Da. Izvan Jugoslavije.

12 P: U vezi s time, želio bih Vam sada pustiti snimku jedne video trake.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Transkript se može pronaći pod tabulatorom
14 15. Časni Sude, to je već ušlo u spis.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sa Vašeg spiska bi se moglo zaključiti
16 da se radi o dokument P826, tabulator 1.

17 G. TIEGER: [simultani prevod]

18 P: Kako bismo uštedili na vremenu, gospođo Hrvaćanin, ja Vam mogu reći
19 da se na početku video snimke predstavljaju osobe koje su bile prisutne na tom
20 skupu i na tom mitingu. Među tim osobama su doktor Karadžić, a i Vi, barem prema
21 onom što se kaže u uvodu. Htio bih skrenuti sada Vašu pažnju na ovaj dio video
22 snimke gdje se može prvo vidjeti spiker. Dakle, početak ćemo s tim, a onda ćemo
23 zaustaviti i postaviti Vam nekoliko pitanja. Transkript tog govora je iza
24
25
26
27
28
29
30

1 tabulatora 15. Snimak počinje kod oznake otprilike 0:15:40. To je početak video
2 snimke, ustvari, a mi bismo trebali pronaći mjesto 0:15

3 [Gleda se video-snimak]

4 "SLOBODANKA HRVAĆANIN: ... laži, fizičkog i duhovnog genocida nad
5 srpskim narodom. Srpski narod doveden je na ivi..." -

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Samo trenutak da se zaustavimo.

7 P: Gospođo Hrvaćanin, da li možete reći ko je govornik?

8 O: Ja.

9 P: Recite naglas ime i prezime, molim Vas.

10 O: Ovo što sam čula malo... to bi trebao biti moj glas, ali nisam
11 vidjela sebe nigdje i ne znam o kakvom se ovo skupu radi.

12 P: Pustit ćemo ostatak snimke.

13 [Gleda se video-snimak]

14 " SLOBODANKA HRVAĆANIN: ... postojanja u tzv. humanoju Jugoslaviji, što
15 kaže veliki srpski pjesnik Ćosić, 'Smijem li da se ponosim s tolikom smrću.'
16 Cvijet mladosti je bačen, preobučen u uniforme na Sremski front. Ginuli smo ko
17 snoplje. Donijeli smo mnogima slobodu, a u miru smo ostali i bez slobode, i bez
18 države. Ostavljali smo kosti po čitavoj Jugoslaviji. Ono što je srpski narod
19 krvlju plaćao, prepravljali su nam neki sa Brijona mastilom, nesvršeni studenti,
20 titoisti i mašin bravari, štepali su nam majku Srbiju. Brozovsko-kardeljevska
21 tiranija

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 uništila je najumnije sinove srpskoga naroda, ali srpski narode, nisu oni imali
2 na umu da veliki narodi imaju veliko korijenje i imaju se čemu vratiti. Ne dajte
3 Vaša ognjišta! Ne dajmo Kosovo! Ne dajmo da nas dijele i prebrojavaju i ne dajmo
4 da svadamo međusobno! Srpski narode, došlo je vrijeme da se vidi ko je vjera, a
5 ko je nevjera. Više se ne može manipulirati sa srpskim narodom. Mi se ljutimo na
6 gospodina Ante Markovića što dođe na srpske rane, na Kozaru, da osnuje svoju
7 stranku. Što gospodin ne ode na sjever države, pa ne osnova stranku? Mi bi to
8 pozdravili. I obećava nama gospodin Ante Marković da će da nas povede u Evropu,
9 a ja kažem, gladne i bez posla da nas tamo proda kao lakeje i jeftinu radnu
10 snagu. Mi poručujemo gospodini Antu Markoviću da su Srbi bili Evropa u 13.
11 vijeku. Kad su na Jelisejskim poljima krave pasle travu, na dvoru našeg cara
12 Dušana jelo se zlatnim escajgom. I biće Evropa ovdje! Imamo dovoljno uma u
13 srpskom narodu. /nečujno/ ono što je uradio Račan Srbima komunistima - izručio
14 ih Tuđmanu da vlada današnja endehazija i ustaštvo u Hrvatskoj. Mi smo jasni kad
15 su Brankovići u pitanju, jel /sic/ srpski narod od Kosova ima svoje Brankoviće.
16 Jasni smo i samo da on nešto perfidno ne sprema srpskom narodu, kao što su to
17 njemu komunisti prije godinu dana napravili, a kada je svaki Srbin htjeo da
18 stane iza njega. Zato u Srbiji ne glasajte za šta nam komunisti nametnuli i
19 nikad im to ne možemo oprostiti što je brat na brata dizao ruku i dalje nas
20 dijele i neće nas dijeliti. Ja kažem da se mi trenutno dijelimo na Srbe koji ne
21 vidimo svoju opasnost i /nečujno/ grad Jasenovac kome nisu dali da se poklonimo
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 u miru, je l' /sic/ tamo su živi Srbi nerado viđeni. Srpskom narodu je dosta
2 jedan Jasenovac. Dosta mu je Kadinjača, Jadovno, Banjica. Dosta su mu kosti i
3 krvi po Jug... /nečujno/ srpskom narodu smrdilo od Broza i Kardelja, a mnogo je
4 šta taj narod mirisao da bi drugi živjeli danas u slobodi. I nikad niko neće
5 odlučivati, rekla sam, u ime srpskoga naroda /nečujno/ ropstvo. Mi to nećemo i
6 stojimo iza toga! Kažu komunisti i mi smo za to - mislim za federaciju, ako su i
7 drugi, a zna se da drugi nisu. Svi su nam nudili slobodu iz fotelja. Pisali su
8 nam zakone, a naš vođa neumorno... je l' /sic/ nama ne treba više laži i mi
9 imamo vođu koji nam nudi da zajedno sa nama gine i da zajedno sa nama se bori za
10 srpski narod i zato ga moramo podržati i svi moramo glasati za Srpsku
11 demokratsku stranku! /nečujno/ ili odakle im to ime dođe, ali, nažalost, srpski
12 narode, to vrijeme je prošlo. Mi treba pokajnički da kleknemo pred oltar svoje
13 srpske pravoslavne crkve, koja nas je uvijek primala, i onda kad smo joj
14 okretali leđa. /nečujno/ u zadnje dvije godine Slobodan Milošević za srpski
15 narod, to učini sveti Savo u davno neko vrijeme. I mi vrlo dobro znamo, svi oni
16 koji pričaju kakav je Slobodan - negativno - da je to sinonim mržnje... prema
17 našim srcima ima mjesta prvenstveno za našeg vođu, gospodina doktora Radovana
18 Karadžića, za gospodina Jovana Raškovića, za gospodina Novaka Kilibardu, za sav
19 srpski narod. I na kraju pozvaću vas...

20 NEPOZNATI GOVORNIK: Evo i danas kada proslavljamo 300-godišnjicu seobe
21 Srba, pokazujemo kakav smo narod. Slavimo svoje ponore. Slavimo i svoju i
22 svijetlu prošlost..."

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. TIEGER: [simultani prevod]

2 P: Gospođo Hrvaćanin, ovo je bila video snimka jednog predizbornog
3 mitinga u Reljevu iz 1990. Dakle, prepoznali ste kao govornika Vas lično, zar
4 ne?

5 O: Da.

6 P: Kada ste govorili o tome da se opasnosti približavaju i rekli: "Ne
7 želimo ropstvo. Mi to mislimo.", i onda kad kažete: "Kad komunisti kažu mi smo
8 za to - za federaciju - ako to drugi žele, ali mi znamo da oni ne žele.", da li,
9 kada ste govorili o ropstvu, da li ste mislili na mogućnost da se -

10 O: Nema prevod. Izvinite.

11 P: Nema problema. Dobro je da ste mi rekli, da me čujete. Dakle, kada
12 ste govorili o tome: "Kažu komunisti mi smo za to - mislim za federaciju - ako
13 su i drugi, a zna se da drugi nisu.", da li ste, kada ste govorili o federaciji,
14 da li mislili na saveznu Jugoslaviju sa svim Srbima u istoj državi?

15 O: Ne, nisam to mislila. Ja sam veliki protivnik komunizma. To ste mogli
16 i da čujete. I za vrijeme komunizma moja porodica je mučena. I to ste čuli.
17 Komunistima nikad ne mogu da vjerujem i to se odnosilo na komuniste. Mi smo
18 rušili državu koja se zvala savezna država Jugoslavija. I da nisu pobijedile
19 parlamentarne stranke na parlamentarnim izborima, mi bi, gospodine javni
20 tužioče, ponovo bili u zatvorima, i ponovo mučeni, bili bi roblje - to je
21 sigurno - kao što smo bili čitavih 50 godina.

22 P: Razumijem što mi kažete. Razumio sam i kakav je Vaš stav prema
23
24
25
26
27
28
29
30

1 komunizmu. Vi ste nam također opisali svoje stavove o saveznoj Jugoslaviji. Da
2 li je onda točno da ste Vi se pribojavali da bi komunisti bili spremni onda
3 održati Saveznu Jugoslaviju i pobrinuti se na bilo koji način da se to i
4 postigne?

5 O: Apsolutno.

6 P: A alternativa tome, kao što ste to Vi rekli u svom govoru, bilo bi
7 ropstvo, zar ne?

8 O: Tako, tako je. A neko ne bi bio ni živ. Ubili bi ga.

9 P: A za bosanske Srbe bi kraj savezne Jugoslavije - a o tome smo već
10 razgovarali kada smo razgovarali o drugim dijelovima Vašeg iskaza - kraj, dakle,
11 savezne Jugoslavije bi značio da bi se bosanski Srbi našli u nezavisnoj državi
12 Bosni u kojoj bi bili potencijalno manjina, a Muslimani bi bili većina. Jesam li
13 u pravu?

14 O: Dozvolite da kažem. 27.10., kad je u Reljevu održan - 1990. godine -
15 ovaj zbor, nije bilo pomena o priznavanju nezavisne države Bosne i Hercegovine.
16 To je bila još savezna država u kojoj su važili savezni zakoni i mi smo... ja
17 sam i dalje bila neprijatelj komunizma, znači savezne države Jugoslavije. To će
18 tek nakon nekog vremena doći. Da je bilo priznanje Bosne i Hercegovine ranije i
19 da je vjerovatno situacija, politička, bila ranije drugačija, vjerovatno da do
20 ovak'ih govora ne bi došlo. Ali ja ću uvijek da kažem da mrzim komunizam i

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 komuniste.

2 P: Bilo kako bilo, u vrijeme kada, kako Vi kažete, da se razgovaralo
3 intenzivno o pitanju nezavisnosti Bosne i Hercegovine, Vi ste razmišljali i
4 pozivali se, navodili Muslimane koji bi u toj suverenoj i nezavisnoj Bosni i
5 Hercegovini predstavljali većinu, Vi ste o njima govorili kao o dugotrajnim
6 drevnim neprijateljima. Da li se sjećate da ste to rekli?

7 O: Ne znam da sam tako nešto rekla, "drevnim neprijateljima", ali imala
8 sam običaj da kažem da su oni bili saradnici neprijatelja u Drugom svjetskom
9 ratu - Hrvati i Muslimani.

10 P: Za Vijeće, kao i prevodioce, i Vas gospođo, želio bih skrenuti pažnju
11 na jedan kraći dio sa 7. sjednice bosanskih Srba koja je održana 15. februara.
12 To je na stranicama 46 i 47 u verziji na engleskom, a na strani 48, koja još
13 nosi oznaku SA025415 na B/H/S -

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U kojem je to svežnju?

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Cijeli ovaj svežanj koji se tiče sjednica
16 Skupštine bosanskih Srba je odvojeno. Te sjednice... Mislim da ona nije nužno 7.
17 po redu. Mislim da ih nemamo sve. Mislim da je peta.

18 Onaj dio na koji sam želio skrenuti Vašu pažnju je na strani 47 verzije
19 na engleskom. Za prevodioce kažem, to je u onom dijelu nakon što se spomene
20 gospodin Košutić.

21 P: I tu Vi onda kažete: "Uz sve dužno poštovanje prema našoj matici
22 zemlji, mi smo Srbi i to ne manje Srbi od njih. Moglo bi se reći da smo čak i

23

24

25

26

27

28

29

30

1 više Srbi, jer smo mi stvorili jači osjećaj srpstva zbog toga što smo živjeli
2 među našim neprijateljima, vjekovnim neprijateljima."

3 P: Dakle, želio bih skrenuti Vašu pažnju na taj Vaš komentar, gospođu
4 Hrvaćanin, sa sjednice.

5 O: Ovaj, zato što su oni rekli da himna bi trebala da bude "Hej,
6 Sloveni". To je himna komunističke države. Ja sam htjela da bude srpska himna,
7 kao što je bila za vrijeme Kraljevine Jugoslavije, "Bože pravde". Mislim da
8 nisam ništa loše ni želila, ni mislila.

9 P: Mi smo shvatili iz ranijih pitanja i odgovora da je taj komentar o
10 vjekovnim neprijateljima proizašao iz onog što ste govorili o himnama. To
11 razumijemo. U svjetlu međutim onih komentara o kojima smo ranije razgovarali,
12 naime mogućnosti što je moguće jačeg razdvajanja, o nemogućnosti saživota, to
13 što Vi spominjete da se živi među vjekovnim neprijateljima, dozvolite mi da
14 skrenem Vašu pažnju na jedno pitanje koje smo ranije pokrenuli tokom
15 ispitivanja.

16 Naime radilo se o pitanju prijedloga razmjene stanovništva, da Muslimani
17 odlaze iz jednog mjesta na drugo i Srbi da se mijenjaju sa njima za lokaciju
18 gdje će živjeti. Rekli ste da niste znali ništa o eventualnim iznošenjima takvih
19 prijedloga i zbog toga sam Vas zamolio da pročitate članak u *Glasu* od 19.
20 januara i nadam se da ste tokom pauze imali prilike da to uradite.

21 O: Da, svakako. Ja sam članak pročitala i ima jedna sporna riječ u
22 članku koju ja nisam rekla, a ova gospođa novinar je to stavila pod navodne
23 znake: "trgujemo". Ja sam... to sam razmišljala u to vrijeme i rekla da se to
24 odnosi - ja sad kažem - na deobu vlasti. Kad sam juče rekla da je deset po...

25
26
27
28
29
30

1 devet poslanika bilo, a da su Srbi dobili oko 30% vlasti, onda sam dovoljno bila
2 jasna. Obzirom da me gospođa Buturović pitala - ne Buturović, nego Labović -
3 pitala da li mi je poznato da u Banjaluci ima isti postotak Muslimana kao u
4 Zenici Srba, ja sam rekla "da". I rekla sam da gospodin iz Banja Luke koji je
5 bio.. trebao... ovaj, bio je postavljen na mjesto funkcije načelnika stanice
6 milicije, odnosno, ovaj, to se zove MUP, a da naš gospodin Stanimir Lukić još
7 uvijek nije po...postavljen, a nisam govorila o preseljenju, nit sam mislila da
8 se neko negdje treba seliti. Al' rekla sam kako nama Srbima bude u Zenici, tako
9 neka bude Muslimanima u Banja Luci. Znači, samom tom rečenicom ja sam rekla da
10 živim u Zenici, a ne u Banja Luci.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ja bih želio da nam
12 svjedok razjasni jedan od odgovora koji je dala. Ja sam pokušao da pratim njeno
13 svjedočenje.

14 Gospođo, Vi ste uporedili, u ovom citiranom dijelu, Srbe iz domovine i
15 rekli ste: "Mi nismo ništa manje Srbi od njih." Je li tako?

16 SVEDOK: To je na diskusiju gospodina Koštunice valjda. Samo sam kratko,
17 gospodine sudijo, pročitala ovaj tekst, tako da ne znam... Molim?

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sada mislim na onaj dio isječka iz 7.
19 sjednice, gdje ste Vi rekli...

20 SVEDOK: Za himnu?

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] ..."Uz svo dužno poštovanje našoj
22 matičnoj zemlji". Da li tu mislite na samu Srbiju, kada kažete -

23 SVEDOK: Da. Jugoslaviju.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kažete: "I mi smo ovdje Srbi ništa manje
25 nego oni."

26 SVEDOK: Pa, tako je. Da mi sami donesemo neku odluku, da nam niko ne
27
28
29
30

1 nameće nikakve odluke.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. U redu. Znači Vi tu mislite na
3 Srbiju i Vi upoređujete Srbe koji žive u Srbiji sa Vama Srbima koji žive na onom
4 mjestu na kom ste Vi živjeli. Je li to tačno shvaćeno?

5 SVEDOK: Da, to je tačno shvaćeno, jer ja mislim da je Srbin - Srbin ma
6 gdje živio.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Onda ste rekli: "Možda smo još i
8 više Srbi nego Srbi u Srbiji, zato što smo izoštrili između ovih naših
9 neprijatelja vjekovnih."

10 Onda je od Vas zatraženo šta Vi pod tim podrazumijevate i Vi ste to
11 objasnili i rekli: "Tekst himne ili himna je bila himna komunističke države", a
12 Vi ste htjeli da to bude srpska himna i to ste mislili, a izgleda kao da kaže da
13 su neprijatelji komunisti, i tako sam ja shvatio Vaš odgovor.

14 SVEDOK: Tako je.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A jesu li Srbi u Srbiji... zar oni nisu
16 živjeli zajedno s komunistima? Jer to je ono što Vi upoređujete. Vi upoređujete
17 Srbe iz Srbije sa Srbima koji žive u Bosni, gdje ste Vi živjeli, i onda ste
18 rekli: "Mi imamo bolji osjećaj srpstva zato što smo živjeli s našim vjekovnim
19 neprijateljima".

20 No, u svom objašnjenju Vi izgleda kao da nam kažete da je to zbog toga
21 što ste svo to vrijeme živjeli s komunistima. Moje je pitanje sada: zar Srbi u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 samoj Srbiji isto tako nisu živjeli s komunistima?

2 SVEDOK: Oni su živjeli s komunistima. Nisu slavili krsnu slavu, nisu
3 išli u crkvu, bila im je zabranjena religija i oni su jako puno izgubili od
4 običaja, tradicije, srpske, dok smo mi Srbi u Bosni zadržali svoju tradiciju.
5 Išli smo i u crkvu, išli smo... vjenčavali smo se u crkvi, slavili smo svoju
6 krsnu slavu i poštovali smo svoje običaje, i zato sam rekla da smo mi veći Srbi
7 od Srba u Srbiji.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A Vi sada kažete... Dopustite da to sada
9 ponovo nađem. Vi ste rekli da ste Vi čak više Srbi "nego oni zato jer imamo
10 izoštreniji osjećaj srpstva zato što smo živjeli među našim vjekovnim
11 neprijateljima". Ako Vi to nama sada objašnjavate, da su uglavnom u samoj Srbiji
12 Srbi živjeli s komunistima, ko su onda ovi vjekovni neprijatelji s kojima ste Vi
13 živjeli i koji su Vama dali taj oštri osjećaj srpstva, jači. To nisu mogli biti
14 komunisti ili onda u potpunosti nisam shvatio Vaše kasnije objašnjenje.

15 SVEDOK: Za mene su to komunisti. Oni su moji vjekovni neprijatelji: od
16 mog djeda, oca, pa nadalje, mene, mog sina, u svim generacijama.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali u isto vrijeme Vi ste meni
18 upravo rekli da, dok ste Vi čuvali svoju tradiciju, u samoj Srbiji Srbi su
19 patili od komunista, a ne Vi toliko. Sad ste međutim rekli da ste, živeći sa
20 svojim vjekovnim neprijateljima, dobili i stekli jači osjećaj srpstva, a to ste
21 rekli u poređenju koje ste vršili sa Srbima iz Srbije. Rekli ste: "Nismo ništa
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 manje Srbi. Mi smo razvili jači osjećaj srpstva."

2 I to je potpuno nerazumljivo za mene. Kako ste Vi razvili taj oštrij
3 osjećaj srpstva živeći među svojim vjekovnim neprijateljima, dok u isto vrijeme
4 kažete da u samoj Srbiji Srbi pate, recimo, manje-više od komunista nego što ste
5 Vi patili?

6 SVEDOK: Mi smo pisali ćirilicom, svojim pismom, iako u Ustavu bivše
7 države Jugoslavije, bio je zagaran... Molim?

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dopustite da Vas zaustavim. Ja ne tražim
9 dalje objašnjenje o tome. Ja, kao prvo, pokušavam da razumijem kako ste Vi, kada
10 kažete da ste bili u boljoj poziciji da sačuvate svoje tradicije kao Srbi, kako
11 ste onda razvili oštrij osjećaj srpstva živeći među svojim vjekovnim
12 neprijateljima, ako su to bili komunisti, zato što nam u isto vrijeme kažete da
13 su u samoj Srbiji Srbi bili pod komunističkom dominacijom?

14 SVEDOK: Oni nisu mogli da upražnjavaju svoju religiju, nisu svoje
15 običaje, tradiciju je l' /sic/ su bili komunisti. Ako bi to up..., gospodine
16 časni sudijo, upražnjavali, oni bi išli u zatvor. Ja nisam bila komunista i
17 mogla sam da upražnjavam to sve, i još drugi ljudi koji nisu bili komunisti. A
18 oni nisu mor...mogli to da rade i da budu komunisti je l' /sic/ to je bilo
19 zabranjeno za komuniste. Znači, ako su želili da budu komunisti, da budu na
20 vlasti, da budu direktori, da budu ministri, oni su morali biti komunisti. To je
21 politička karakteristika. Ja to nisam bila.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, oni su živjeli sa komunistima,
23 zar ne?

24

25

26

27

28

29

30

1 SVEDOK: I mi smo živjeli. Da. Oni su bili komunisti.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Oni su bili komunisti. Vi ste
3 objasnili da je komunizam učinio da oni ne mogu da budu pravi Srbi, da čuvaju
4 svoje tradicije, a u isto vrijeme kažete "mi" i poredite, znači, njih i Vas: "Mi
5 smo razvili jači osjećaj srpstva, izoštreniji smo, jer mi smo živjeli sa našim
6 vjekovnim neprijateljima."

7 Znači, Vi kažete: "Mi smo živjeli s našim vjekovnim neprijateljima." Vi
8 ste identifikovali te vjekovne neprijatelje kao komuniste, a u isto vrijeme ste
9 nam objasnili da je to, ustvari, bilo na drugoj teritoriji, u samoj Srbiji, gdje
10 su Srbi patili pod komunističkom vladom. Ja nikako ne mogu da povežem ovo dvoje.

11 SVEDOK: Al' to je bilo... Dozvoljavate da odgovorim?

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas.

13 SVEDOK: Časni Sude, to je bila savezna država Jugoslavija. Zakoni su
14 bili savezni i bio je komunizam. Bio je režim u Srbiji nešto više izražen, kod
15 nja... kod nas takođe izražen. Morali smo se boriti protiv saveznog i protiv
16 republičkog režima. Znači, imali smo ljude koji su radili za UDBU, koji su
17 špijunirali Srbe i centrala je bila u Beogradu. Znači, imamo lokalne komuniste i
18 imamo savezne komuniste.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja razumijem taj opis, međutim to nije
20 odgovor na pitanje koje sam ja pokrenuo.

21 Gospodine Tieger, izvolite nastaviti.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sudije većaju]

2 G. TIEGER: [simultani prevod]

3 P: Gospođo Hrvaćanin, prije nego što se vratim na pitanje vezano za ovaj
4 članak, ja bih se nadovezao na pitanje o kojem ste upravo razgovarali sa časnim
5 sudijom. Vi kažete u članku, na strani 3 teksta na engleskom jeziku: "Srpski
6 narod skida veo." To je negdje otprilike šesti paragraf.

7 "Ipak srpski narod skida sa sebe nabačenu koprenu i ja vjerujem da su
8 današnji potezi SDS-a u Republici dubokoumni i dalekosežni i mi u Zenici ih u
9 potpunosti podržavamo."

10 Mislim da sam u pravu, da su koraci koje je poduzeo SDS u Republici od
11 januara, odnosno 19. januara 1992. bili u pravcu onoga što smo diskutovali kada
12 smo razmatrali zapisnik sa sjednice od 21. decembra 1992., zar nije to tačno?

13 O: Da.

14 P: A ti koraci, kao što smo vidjeli iz referenci na sjednici Skupštine,
15 bili su upravljani ne na pitanja o komunistima, već na pitanja oko Muslimana i
16 Hrvata.

17 O: I oni su bili komunisti. Svi su bili komunisti.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, evo sada gledam na
19 sat. Koliko vremena Vam je još potrebno?

20 G. TIEGER: [simultani prevod] Ovo je jedan od relativno teških pitanja.
21 Ne trebam još mnogo vremena, ali ne mogu da se ograničim na tako kratki
22 vremenski period.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretpostavljam da ćete isto tako trebati
2 da dodatno ispitajte svjedokinju, gospodine Stewart?

3 G. STEWART: [simultani prevod] Ne znam još uvijek.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali možda već imate neka pitanja?

5 G. STEWART: [simultani prevod] Ako je to od pomoći, časni Sude, kako
6 stvari stoje u ovom trenutku, ja sasvim sigurno ne bih imao ništa mnogo za
7 dodatno ispitivanje.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako bi gospodinu Tiegeru trebalo još
9 deset minuta i Vama još deset minuta, onda bi to bilo dvadeset minuta poslije
10 19.00h i to je suviše dugo. A i sudije možda imaju neka pitanja.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Prema onome što je gospodin Tieger rekao,
12 ne izgleda da nastavak ove večeri prestavlja nešto što je pogodno.

13 [Sudije većaju]

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođo Hrvaćanin, neće biti moguće da
15 završimo danas sa Vašim svjedočenjem, a pošto ne zasijedamo sutra, ja bih
16 zamolio da se vratite u četvrtak u 14.15h u ovu istu sudnicu. I molim Vas, sada
17 neću zaboraviti da Vas uputim da ne razgovarate ni sa kim o svjedočenju koje ste
18 dali i o onome o čemu ćete još govoriti tokom svog svjedočenja. I nadam se da će
19 zdravstvena situacija Vašeg supruga biti dobra.

20 Sada ćemo završiti s radom i nastavljamo u četvrtak u 14.15h.

21 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

22 ... Sednica završena u 19.01h.

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Nastavak zakazan za četvrtak,
08.12.2005. u 14.15h.

utorak, 06.12.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.